

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**Postavení ženského fotbalu v České republice
(Na příkladu ženského fotbalu v Pardubickém kraji)**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Doc. PhDr. Irena Slepíčková, CSc.

Vypracovala:

Bc. Aneta Merklová

Praha, prosinec 2015

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala zcela samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce, ani její podstatná část, nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 11. prosince 2015

Bc. Aneta Merková

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení: Fakulta / katedra: Datum vypůjčení: Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi pomáhali při psaní této diplomové práce. Především pak vedoucí mé diplomové práce Doc. PhDr. Ireně Slepíčkové, CSc. za její cenné rady a odbornou pomoc, které byly pro vypracování diplomové práce zásadní.

Abstrakt

- Název:** Postavení ženského fotbalu v České republice (Na příkladu ženského fotbalu v Pardubickém kraji)
- Cíle:** Cílem diplomové práce je popsat postavení českého ženského fotbalu, zmapovat ženský fotbal v Pardubickém kraji a zjistit názory fotbalistek na ženský fotbal v České republice.
- Metody:** V této diplomové práci je využita metoda empirického výzkumu. Výzkum byl proveden prostřednictvím písemného dotazníkového šetření. Dotazník byl sestaven speciálně pro tento výzkum. Výsledky byly převedeny do grafů různých typů, kde byla použita jednoduchá deskriptivní statistika.
- Výsledky:** Česká republika je na 30. místě v hodnocení ženského fotbalu žebříčku FIFA. Žádné české ženské fotbalové reprezentaci se nepodařilo kvalifikovat na Olympiádu, Mistrovství světa ani na Mistrovství Evropy. V Pardubickém kraji je v sezóně 2015/2016 pět klubů, které mají kategorii žen a pouze jeden z nich má mládežnické dívčí kategorie. Velká část hráček v tomto kraji „pouze“ hraje fotbal a o historii a nejlepší hráčce neví. Více než polovina hráček nenapsala žádnou věc, která by jim v českém ženském fotbale vadila. Nejvíce hráčkám chybí peníze jak pro ně samotné, tak pro kluby.
- Klíčová slova:** fotbal, ženský fotbal, ženy, sport, feminismus, homosexualita

Abstract

Title: Position of women's football in the Czech Republic (Based on the example of women's football in the Pardubice Region)

Objectives: The aim of the thesis is to describe the position of Czech women's football, map women's football in the Pardubice Region and find out female football players' opinions on women's football in the Czech Republic.

Methods: An empirical research method is used in this thesis. The research was implemented by a paper-based questionnaire survey. The questionnaire was created specially for this research. The results were converted into different types of graphs using simple descriptive statistics.

Results: The Czech Republic is ranked the 30th best club in the FIFA Women's World Ranking. None of Czech women's football national teams has managed to qualify for Olympics, FIFA Women's World Cup or UEFA Women's EURO. There are five clubs in the Pardubice Region in the 2015/2016 season which have a women's team. Only one of these clubs has got youth female teams. The majority of female players in this region „only“ play football and do not know about the history and the best player. More than a half of the players did not mention anything that had bothered them in Czech women's football. The majority of the female players lack money both for themselves and clubs.

Keywords: football, women's football, women, sport, feminism, homosexuality

Obsah

1	ÚVOD.....	9
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	11
2.1	Ženský sport ve společnosti	11
2.1.1	Vývoj postavení žen ve sportu.....	11
2.1.2	Feminismus ve sportu	15
2.1.3	Homosexualita v ženském fotbale	17
2.2	Rozvoj ženského fotbalu	20
2.2.1	Rozvoj ženského fotbalu v České republice	21
2.3	Organizace a jimi pořádané soutěže ženského fotbalu	23
2.3.1	UEFA	23
2.3.1.1	UEFA Liga mistryň	23
2.3.1.2	Mistrovství Evropy	24
2.3.2	FIFA	26
2.3.2.1	Mistrovství světa.....	27
2.3.3	FAČR.....	28
2.3.3.1	Národní soutěže	29
2.4	Soutěže.....	31
2.4.1	Olympijské hry	31
2.4.2	Světové univerzitní hry	32
2.4.3	O srdce Mladého světa.....	34
2.5	Kritické shrnutí poznatků z literatury	35
3	CÍLE PRÁCE.....	37
3.1	Cíle práce	37
3.2	Dílčí úkoly	37
4	METODOLOGIE	38

4.1	Výzkumný soubor	38
4.2	Metody výzkumu	38
4.3	Organizace výzkumu.....	39
4.3.1	Pilotáž	39
4.3.2	Sběr dat	39
4.4	Analýza a zpracování získaných dat	40
5	VÝSLEDKOVÁ ČÁST.....	41
5.1	Ženský fotbal v Pardubickém kraji	41
5.1.1	SK DFO Pardubice	41
5.1.2	SK Starý Mátěřov	42
5.1.3	FK Agria Choceň	43
5.1.4	SK Zámorsk	43
5.1.5	Hlinsko.....	43
5.1.6	SPS Sázava	43
5.2	Sociodemografická charakteristika respondentek	44
5.3	Sportovní aktivita respondentek mimo fotbal	47
5.4	Počátky sportovní činnosti	49
5.5	Členství ve fotbalových soutěžích	52
5.6	Frekvence sportovní činnosti	53
5.7	Doprava za fotbalem a finanční náročnost	55
5.8	Plánovaná délka hraní fotbalu	58
5.9	Situace ženského fotbalu v České republice	59
6	DISKUSE.....	63
7	ZÁVĚR	66
8	LITERATURA.....	67
9	SEZNAM PŘÍLOH.....	73

1 Úvod

Fotbal je dnes celosvětově nejrozšířenější sport, který se těší obrovské popularitě. Patří mezi sporty, které mohou vykonávat jak muži, tak i ženy. I zapřisáhlí fotbaloví fandové dnes dokážou přiznat, že ženy jsou schopné předvádět pohledný a tvrdý fotbal. A mnohdy daleko zajímavější, než jsou zápasy jejich mužských protějšků.

Dle Votíka (2003) je fotbal sportovní, týmová, branková hra patřící k nejoblíbenějším sportovním hrám u nás i ve světě. Na profesionální úrovni je i faktorem ekonomickým i politickým. Na druhou stranu může sloužit jako vhodná forma aktivního odpočinku a zábavy v rámci rekreačních a rekondičních aktivit. Nejstarší dochované záznamy o této hře se zachovaly ve verších čínského básníka Li Yu (3400 let před naším letopočtem): „*Kulatý je míč, čtverhranné je hřiště, podobá se obrazu země a nebe, míč nad námi létá jako měsíc podle neměnných pravidel. Příbuzní nemají žádnou přednost a pro nadřzování není tu místo. Je tu jen bojové odhodlání bez chyb a omylů...*“ (Jenšík, Macků, 1997, s. 7).

Tato diplomová práce se zabývá vývojem ženského fotbalu. Motivací ke vzniku této práce je zajímavost tohoto tématu a snaha o zviditelnění ženského fotbalu, který je stále v hlubokém stínu fotbalu mužů. Fotbal je sportem, ale pro některé i celoživotní cestou. Dívky a ženy se tomuto sportu začínají věnovat víc a víc a kvalita ženského fotbalu rok od roku stoupá. Ženský fotbal je dnes v Evropě nejrychleji se rozvíjející týmový sport. Dle UEFA v sezóně 2014/2015 bylo v Evropě registrovaných 1 208 558 hráček. V České republice zájem o ženskou kopanou stoupal do roku 2012. Jen pro srovnání, v roce 2001 bylo dle Votíka (2001) v České republice registrováno 4 118 hráček. UEFA uvádí, že v roce 2012 to bylo téměř pětkrát více, 18 776 hráček. V současnosti je to o téměř polovinu méně. Fotbalová základna České republiky čítá v sezóně 2014/2015 dle UEFA 7 577 hráček (Women's football across the national associations 2014-2015, 2015). Bohužel tedy u nás nemůžeme hovořit o vzestupu a dynamickém rozvoji ženského fotbalu.

Výzkumná část je zaměřena na fotbalistky Pardubického kraje. V době výzkumu, na konci sezóny 2014/2015 bylo v Pardubickém kraji 6 ženských klubů: SK DFO Pardubice, SK Starý Mátěřov, FK Agria Choceň, SK Zámorsk, Hlinsko a SPS Sázava. SK DFO Pardubice má jako jediný klub v Pardubickém kraji týmy mládeže a žen, kde všechny kategorie hrají 1. ligu. Do loňské sezóny pod tento klub patřilo i družstvo žen hrající Divizi. Ostatní kluby mají pouze týmy žen hrající Divizi. V sezóně 2015/2016

z důvodu malého počtu hráček nepřihlásilo družstvo SK DFO Pardubice tým v Divizi a nepřihlásil se ani Sportovní klub Zámorsk.

Tento kraj jsem si vybrala, protože od roku 2004 hraji fotbal v SK DFO Ředice, který se v roce 2007 přesunul kvůli sponzorům a lepší dostupnosti pro hráčky do Pardubic a změnil název na nynější SK DFO Pardubice.

2 Teoretická východiska

Tato část práce je vymezena pro základní informace v oblasti ženského sportu a ženského fotbalu. Jsou zde definovány základní pojmy související s problematikou této diplomové práce. K získání těchto informací byly použity české i zahraniční zdroje.

2.1 Ženský sport ve společnosti

„„Sportem“ se rozumí všechny formy tělesné činnosti, která at' již prostřednictvím organizované účasti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních.“ (Evropská charta sportu, 2002, článek 2).

2.1.1 Vývoj postavení žen ve sportu

Náhled na působení žen ve sportu v 19. století úzce souvisí s vývojem postavení ženy ve společnosti. Odvíjí se od vztahu mezi mužem a ženou a vztahu mužů a žen k sobě samým a postupně se tak otevírají nové obzory a možnosti, mimo jiné i přístup ke sportu. Těmto změnám však předcházela dlouhá doba, kdy žena měla do mnohých sfér přístup zcela odepřen (Schůtová, 2003).

Od druhé poloviny 19. století se ženy v Čechách snažily o emancipaci. Ve sportu se jim otevíraly nové prostory, kde mohly následovat muže a prosazovat se vedle nich. Nejdříve byl sport pro ženy pouze společenskou zábavou. Během prvního dvacetiletí se sport změnil ve fenomén, který přitahoval tisíce zájemců a ovlivňoval životní styl. Přístup ženám k volno časové fyzické aktivitě, tedy k tělocviku, byl u nás rozvíjen až se založením Sokola roku 1862. Pro ženy byla prvním sportem, ve kterém začaly závodit, cyklistika. Od roku 1884 začaly pravidelně startovat na veřejných závodech. Dalším sportem, kterému se ženy věnovaly skoro stejně jako muži, byl tenis. Konalo se i Mistrovství Čech v tenise. Tento sport byl spíše společenskou, než sportovní událostí díky pojetí hry, kde přetrvávala společenská zábava. Také plavání pro zábavu, koupání v řekách a později na plovárnách bylo oblíbeným sportem před počátkem závodního sportu. První veřejné závody v plavání uspořádala AC Sparta Praha v létě roku 1895. Na těchto závodech byla vypsána i trať pro ženy, ale žádná se ke startu nedostavila. Od osmdesátých let 19. století sloužily k zábavným vyjížděnkám po vodě jednoduché jednomístné loďky ze tří prken. Byly to takzvané maňasy nebo maňásky, které byly ovládané kajakářským pádlem. 21. února 1897 stály ženy poprvé na startu závodu na 500

metrů při III. Mezinárodních závodech v Dolních Štěpanicích v lyžování. Učitelé tělocviku u nás začali také propagovat míčové hry. V 90. letech 19. století se v Čechách začala hrát košíková. Později také vznikla vrhaná s přenášením, poté cílová, předchůdkyně české házené. První dívčí Kroužek házené Praha byl založen v roce 1907. Během několika let se házená rozšířila po Praze i na venkov. Na V. Vsesokolském sletu v roce 1907 závodila kombinovaná družstva mužů a žen v české házené. Hráčky házené se většinou věnovaly i lehké atletice. První atletické závody žen byly uspořádány v rámci mezinárodních závodů 12. října 1913 v Brně Moravskou Slavií Brno (Schůtová, 2003).

Polemiky o ženském sportu zesílily po Prvním olympijském mezinárodním pedagogickém kongresu, který se konal roku 1925 v Praze. Kongresu předsedal československý tělovýchovný odborník, profesor University Karlovy a přednosta anatomického ústavu MUDr. Karel Weigner. Poprvé se zde sešli odborníci různých profesí z celého světa, kteří se zabývali sportem. Mezi diskutované téma patřil i ženský sport. K tomuto tématu přijali účastníci kongresu následující rezoluci:

„Účast žen ve sportu

- 1) Přirozené určení žen, které se projevuje v uspořádání jejich těl i duší, vyžaduje, aby se zvolila pro ženy taková sportovní činnost, která souhlasí s jejich přirozenými schopnostmi.
- 2) Lékařský dozor, přizpůsobený zvláštním podmínkám ženského pohlaví, jest pro sportovní činnost ženy naprosto nutným.
- 3) Všechny podmínky závodů žen musí být značně mírnější podmínek závodů mužů.
- 4) Odrůdy sportu, který se nehodí pro ženy se stanoviska tělesného, morálního nebo etického, mají se vyloučit. Komise upozorňuje na odrůdy těchto sportů: rohování, zápas, rugby, kopaná. Není možno rozhodnouti o potlačení jistých cviků lehké atletiky, protože není ještě dosti vědeckého a praktického materiálu.
- 5) Při veřejných závodech žen musí se vždy plně uznávati úvahy etické.
- 6) Pedagogický Kongres vyjadřuje se příznivě o cílech Fédération Sportive Féminine Internationale a slibuje jim svou podporu.“ (Waic, 2003, s. 128).

Teprve v Paříži na II. olympijských hrách byly organizovány první ženské soutěže. Ženy závodily v tenisu a golfu. K prvnímu velkému obratu v ženském sportu došlo v březnu 1921, kdy se v Monaku konaly první velké mezinárodní závody žen, které byly přezdívány „ženská olympiáda“. Po těchto závodech založili 31. října zástupci Británie, Československa, Francie, Itálie a USA Mezinárodní federaci ženského sportu. V srpnu 1922 uspořádala federace v Paříži první ženské světové hry, kde závodily závodnice pěti států včetně Československa. Dalších ženských světových her v Göteborgu v srpnu 1926 se zúčastnilo již 8 států a v Praze v září 1930 závodily ženy už ze 17 států celého světa a hry sledovalo více než 55 tisíc diváků (Ženy a sport v olympijském hnutí, 2015).

Zásadní změnu v nahlížení na účast žen ve sportovních soutěžích na olympijských hrách přinesl X. olympijský kongres, který se konal v roce 1973 po nástupu lorda Killanina do čela MOV v bulharské Varně. Jeho účastníci byli proti jakékoliv diskriminaci žen. V Montrealu v roce 1976 závodily ženy ve veslování, basketbalu a házené. Další rozmach nastal v posledním desetiletí 20. století, kdy do programu olympijských her byly zařazeny nejen kdysi pro ženy „zakázané“ disciplíny jako například v atletice skok o tyči a hod kladivem, ale i celá sportovní odvětví dosud vyhrazená mužům. V současnosti už hrají ženy na olympijských hrách fotbal, lední hokej, vzpírají či sjíždějí ledová koryta na bobech. I když podíl žen na celkovém počtu účastníků na olympijských hrách neustále roste (v Atlantě 1996 činil 34,3 %, v Sydney 2000 38,2 %, v Athénách 40,6 %), zastoupení žen na olympijských hrách neodpovídá současnému rozvoji ženského sportu a stále zaostává za účastí a počtem soutěží mužů (Ženy a sport v olympijském hnutí, 2015).

V České republice je minimum sportovních svazů, které mají vyšší počet registrovaných žen než mužů. Jedná se o gymnastiku, krasobruslení, aerobik, jógu a jezdectví. Plavecké sporty, vodní lyžování, volejbal, softbal a korfbal se rovnému počtu registrovaných žen a mužů blíží. V typicky vnímaných mužských sportech jako jsou box, boby a americký fotbal jsou také zastoupeny ženy (Ženy a sport v olympijském hnutí, 2015).

Koncem roku 1996 byla ustanovena Komise sportu žen ČOV, která se snaží zajistit všem ženám možnost účasti žen ve sportu na všech úrovních a funkcích a podpořit vliv žen na rozvoj sportu. Práce komise sportu žen ČOV ukazuje, že stanoviska žen ke sportu lze formulovat zasněženě a kultivovaně. Ve snaze podpořit sport žen, ČOV

od roku 2008 uděluje ocenění Trenérka a cvičitelka roku (Ženy a sport v olympijském hnutí, 2015).

Historie účasti žen na olympijských hrách svědčí o tom, že zpočátku převládaly snahy ženy vylučovat ze sportovní i manažerské činnosti. V posledních desetiletích sílí tendence i aktivity historické diskriminace překonat. Aktivní účast žen na olympijských hrách je významným sociálně politickým a kulturním faktorem přispívajícím k emancipaci žen a také napomáhá k dalšímu rozvoji sportu žen (Ženy a sport v olympijském hnutí, 2015).

V průběhu OH byl v amerických médiích spozorován nevyvážený zájem o mužské a ženské atlety. Atletky byly zobrazovány méně často než mužští atleti v průběhu LOH 2000, 2004 a 2008. Rozdíly mezi pohlavími přetrvávaly i v průběhu rozhovorů. Například mužští atleti byli častěji zobrazováni jako vítězové pro jejich sílu, inteligenci a tělesný soulad, zatímco úspěch ženských atletek byl častěji připisován jejich zkušenostem. Nicméně jiná australská studie odhalila menší nesoulady ve výsledku s tím, že pohlavní stereotypy nebyly použity v případě ženské traťové hvězdy Cathy Freeman v průběhu LOH 2000, naznačující potřebu diskuse o pohlavních stereotypch v dalších kulturních oblastech (Bruce, Hovden, Markula, 2010).

Skrytý proces pohlavní segregace, který je dokumentovaný od raného dětství po dospělost, je v oblasti sportu velmi patrný. Na základě jak mužských, tak ženských sociálních potřeb, zaujímají muži a ženy oddělené části sportovního světa. V málokterých dalších institucích zdomácněla segregace mužů a žen tak dokonale jako v týmových sportech. Zatímco pohlavní segregace v ostatních zaměstnáních klesá, formální a tradiční uvažování spojené s pohlavní segregací je v případě sportu neprozkoumanou oblastí. Ač je tato segregace řízena především muži, je důležité zmínit, že feministická separace se ve sportu vyskytuje rovněž (Anderson, 2010).

„Ženy preferují sportovní aktivity, které přinášejí nikoli osobní souboje, nýbrž radost ze hry. Trpce je však konstatováno, že právě absence fyzické nadvlády a cílené akčnosti ubírá ženským sportům zájem sponzorů a masových médií.“ (Coakley, 2001, s. 495).

2.1.2 Feminismus ve sportu

Feminismus se jako pojem v českém prostředí začal více objevovat po roce 1990. Byl vnímán jako pojem importovaný, vnucovaný české společnosti různými feministickými skupinami, převážně z USA a Spolkové republiky Německo. Feminismus prožíval na západě od České republiky už svou třetí, možná čtvrtou fázi. Počátky českého feminismu byly typické svou umírněností. Feminismus nebyl namířen proti mužům, ale šlo mu především o lepší postavení a uplatnění žen v občanském životě. Aktivistkám ležel na srdci nejprve zájem národní a pak až vlastní. Bylo to dáno společenskou rolí ženy v době národního obrození i v době budování první republiky (Osvaldová, 2004).

V pravěku byly ženy uctívány jako zakladatelky a udržovatelky rodu. Byly uznávány a dnešními slovy řečeno nošené na rukou. Postupem času se to obrátilo a středem všeho se stal muž, pro něhož byl sport formou přípravy na lov a boj. V novověku začaly čím dál tím hlasitěji ženy bojovat za svá práva a zrovnoprávnění s muži. Tento boj se nevyhnul ani fotbalu (Le Goff, 2005).

Feminismus je socialistické, antirodinné, politické hnutí, které nabádá ženy opustit jejich muže, zabít jejich děti, provozovat čarodějnictví, zničit kapitalismus a stát se lesbou (Robertson, 1992 in Wagg, Brick, Wheaton, Caudwell, 2009).

West tvrdí, že nikdy nedokázala přesně zjistit, co feminismus je. Pouze ví, že ji lidé nazývají feministkou, kdykoliv vyjádří pocity, které ji odlišují od prostitutky nebo žen, které po sobě nechají šlapat (Wagg, Brick, Wheaton, Caudwell, 2009).

Tyto dva velmi odlišné postřehy o feminismu dávají jakýsi náznak kontroverze, které ukazují mužskou a ženskou roli v západních společnostech v průběhu posledního století. Ultra konzervativní televizní kazatel a občasný prezidentský kandidát Pat Robertson se ve svých poznámkách vysmívá feminismu, protože z jeho pohledu podkopává západní kapitalistický, patriarchální sociální systém. Ve svých rozborech proti feminismu naznačuje, že pohrdá rolí ženy jako heterosexuálky, ženy a matky a z toho vyvozuje, že ženy jsou místo toho nabádány, aby se zhostily nepřirozeného způsobu života zahrnující čarodějnictví, anti-kapitalismus a lesbictví (Wagg, Brick, Wheaton, Caudwell, 2009).

Pojem feminismus je ve společnosti běžně vysvětlován jako hnutí za emancipaci žen. V dnešní době se feminismus zabývá mnohem širším spektrem témat (Valdřová, Rytířová, 2004).

Před několika desítkami let bylo téměř nemyslitelné, že by ženy hrály fotbal. Časy se mění a dnes už snad neexistuje sport, který by ženy přenechaly jen mužům. I přes fakt, že fotbal je považován za typicky mužský, můžeme si všimnout, že se základna ženského fotbalu rozrůstá. Nezvyšuje se pouze počet hráček, ale také žen na vyšších fotbalových postech, jako jsou rozhodčí, trenérky a členky fotbalových organizací. Ženský fotbal v dnešní době už není jen vysmívanou rekreační aktivitou. Kdo viděl hrát fotbalistky na nejvyšší úrovni, určitě musí říct, že většina z nich to s balonem umí.

Úsilí žen o plnohodnotný vstup na zelený trávník souvisí s emancipačním bojem. Průmyslová revoluce postupně měnila postavení žen ve společnosti. S proměnou sociálních rolí se posiluje sebevědomí žen. Ženy formulují své představy o světě, v němž chtějí žít, na jehož podobě se chtějí plnoprávně podílet (Bahenská, 2005).

Téma feminismu je také propojené s homosexualitou. Phillips A. a Rakusen J. pod titulem *Strach z lesbiček a jednota žen* autorky tvrdí, že se některé ženy váhají přidat k feministickým projektům, protože jejich rodina a přátelé žijí v domnění, že být feministkou znamená být lesbičkou. Ultra konzervativní politické a náboženské skupiny toto tvrzení podpírají tím, že všechny feministky zobrazují jako nenávidící muže a jako skutečné či potenciální lesbičky (Smith, 2004).

2.1.3 Homosexualita v ženském fotbale

Homosexualita je záležitost, která se dotýká osobně nebo vzdáleněji všech lidí.

Francouzský filozof napsal v jednom americkém časopise určeném homosexuálním čtenářům: „*Pohlaví není přece osudem, je jen jednou z možností tvořivého života. Nestačí, abychom byli srozuměni se svou homosexualitou, musíme vytvořit i homosexuální životní styl.*“ (Foucault in Vodrážka, 2007, s. 169).

Výraz homosexualita (z řeckého homos = stejný a z latinského sexus = pohlaví) užil poprvé lékař Benkert v roce 1869 pro lásku muže či ženy k sobě stejného pohlaví, čímž mínil nejen citový vztah, ale i schopnost sexuálně reagovat na objekt stejného pohlaví, být jím vzrušen, s tendencí uskutečnit s ním pohlavní styk.“ (Brzek, Pondělíčková – Mašlová, 1992).

„Homosexualitou...rozumíme trvalou citovou a erotickou preferenci osob stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nezvolený stav, charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví.“ (Brzek, Pondělíčková - Mašlová, 1992 in Janošová, 2000, s. 19).

„Homosexualita je geneticky determinovaný celoživotný a nemenný stav libida, pri ktorom jedinec za podmienok možnosti slobodnej vol'by preferuje za účelom sexuálneho a citového kontaktu objekt rovnakého pohlavia, pričom takto vzniknutý vzťah sa svojou kvalitou v plnej miere vyrovná vzťahu heterosexuálnemu.“ (Dubaj, 1994 in Janošová, 2000, s. 19).

Tyto tvrzení Brzka s Pondělíčkovou - Mašlovou (1992) a Dubaje (1994) si jsou podobná. Rozdíl je pouze v tom, že první je starší a je psáno z lékařského pohledu v době, kdy byla homosexualita obecně hodnocena jako nemoc. Druhé tvrzení je pojato z hlediska sociálního (Janošová, 2000).

Výskyt homosexuálně orientovaných osob v populaci bývá udáván v rozmezí 2-10 % (Hučín, 2001).

První homosexuální demonstrace proběhla v Paříži roku 1977 a sešlo se na ní zhruba 350 osob (Vodrážka, 2007).

Homosexualita není nemoc. Nemoc je subjektivní i objektivní pocit jedince, že je narušen pocit psychické, fyzické či sociální pohody nebo poznání, když člověk není

schopen plnit běžné úkoly. Pokud je člověk smířen s tím, že je homosexuál, je zdrav (Kaňka, 2000).

Obecně platí, že u žen je proces dozrávání sexuality pomalejší než u mužů. Část populace si není po celý život jistá svým heterosexuálním zaměřením a sexuálními tendencemi. Výsledky jednotlivých sociálních a sexuologických průzkumů se různí. Sexuální chování se v průběhu života dosti mění. Z průzkumu Kinseyova institutu (1987) vyšlo najevo, že výlučně homosexuálních je pouze 1 % žen a určitá část si nebyla jista. Aspoň k jedné zkušenosti tohoto druhu se přiznalo 9 % žen. Jiný zahraniční průzkum uvádí, že 19 % žen mělo homosexuální zkušenosti (Řičan, 1990). Nejčastěji tyto zkušenosti patřily k přechodnému citovému hledání a uskutečnily se v adolescentním období. Výsledky z dalšího průzkumu (Weiss a kol., 1994) ukázaly v České republice mnohem nižší procento homosexuálů než v západních zemích. Za homosexuálně orientované se považovalo 0,3 % žen a další 2 % si nebyla jista. Podle sexuologů je to dáno tím, že v České republice se přiznává malá část lidí. Hlavními důvody jsou pozvolné změny v postoji společnosti směřující k větší toleranci a s největší pravděpodobností svoji sexuální odlišnost velké množství lidí během trvání průzkumu nepřiznalo ani sobě samým. Plné sebeuvědomění homoerotického zaměření může u žen na dlouho zastínit touha po dítěti. Podle průzkumu, který byl v Čechách realizován, nastává uvědomění odlišné sexuální orientace u homosexuálních žen nejčastěji ve věku 15-25 let (57 % dotázaných). Někdy však až po 35. roce nebo po 40. roce věku (Janošová, 2000).

Kaňka (2000) vysvětluje druhy homosexuality. Homosexualita je nejčastěji rozdělována podle pohlaví. Pro mužskou homosexualitu existuje řada názvů: androfil, urbanista, hanlivé označení buzerant nebo teplouš a dnes nejpoužívanější gay. Ženská homosexualita je nejčastěji nazývána lesbismus. Další dělení souvisí s věkem preferovaných sexuálních partnerů. Sexuologie dále rozděluje homosexualitu na egodystonní a egosyntonní formu. Egosyntonní homosexualita znamená, že jedinec je plně smířen se svou sexuální orientací. Egodystonní homosexualita znamená, že jedinec tuto homosexualitu odmítá, touží po heterosexuální adaptaci, není schopen orientaci přiznat před okolím a ani sám před sebou. Často podléhá depresím, které mohou vést i pro okolí k nepochopitelným sebevraždám. V tomto případě zůstala homosexualita v seznamu nemocí MKN-10.

Když se zaměříme pouze na ženský sport, tak můžeme říci, že ve společnosti existují předsudky a stereotypy, které ho většinou vidí jako protkaný homosexuálními

vztahy. Tyto názory vycházejí především z přijetí či odmítnutí účasti žen na tradičních mužských činnostech, jako je posilování, fotbal, ragby, hokej aj. Společným znakem těchto sportů je totiž fakt, že obsahují velké množství fyzického kontaktu a je v něm prezentováno silné a svalnaté tělo. Ženy vykonávající tyto sporty a jejich tělesné výkony poté nezapadají do západní představy o feminitě, kdy je žena považována za pasivní a slabou, ve smyslu výkonnosti svého těla. Díky všem těmto argumentům pak na půdě sportu platí předsudek: svalnaté ženy = lesby. Můžeme však také říci, že ženy vykonávající sport jsou považovány za lesby také proto, že např. při fotbale tráví s ostatními ženami mnoho času. V tomto případě není tak podstatné to, že vykonávají „mužský“ sport (Aitchison, 2007).

Byly doby, kdy se o tomto tématu nemluvilo. Homosexualita byla společenské tabu a platilo to i pro sport. Dnes už je homosexualita brána populací jinak. Stejně jako kdekoli jinde, i ve sportu, bojují lidé, kterým se líbí příslušnice stejného pohlaví. Svou sexuální orientaci prozradila před pár lety i členka zlatého amerického fotbalového týmu z londýnské olympiády, Megan Rapinoe. Odtajnila vážnou známost s australskou fotbalistkou. Megan uvedla: *„Lidé asi tušili, že jsem lesba, protože si žiji svůj život. Myslím, že by člověk měl být hrdý na to, kým je.“* (Samec, 2015).

Homosexualitu musela řešit v roce 2003 i FIFA, která vyzvala nigerijský svaz, aby podal vysvětlení k údajné diskriminaci homosexuálních hráček. *„Každá hráčka, o které zjistíme, že je s něčím takovým spojena, bude diskvalifikována,“* uvedla šéfka nigerijského ženského fotbalu Dilichukwu Onyedindaová (Nigérie odmítá lesby ve fotbale. FIFA poslala napomenutí, 2013).

K homosexualitě se přiznala i Natasha Kaiová, fotbalová hráčka Philadelphia Independence, která má zlato z olympiády (vos, 2011).

Jelikož hrají nejvyšší českou ženskou fotbalovou ligu, tak vím, že v této soutěži je několik homosexuálek. Některé vychovávají už i své děti (pozn. autorky).

2.2 Rozvoj ženského fotbalu

V pravěku byly ženy uznávané jako zakladatelky a udržovatelky rodu. Byly uctívány a dnešními slovy řečeno, nošeny na rukou. Po několika stovkách let se situace zcela otočila. Muži byli považováni za hlavu rodiny, města i státu. V novověku začaly ženy čím dál hlasitěji bojovat za svá práva a zrovnoprávnění s muži. Tomuto boji se nevyhnul ani fotbal (Zelenková, 2008).

Počátky ženského fotbalu jsou úzce spojeny s počátky toho mužského. Fotbalová asociace hovoří o prvních zmínkách už z 12. století, kdy byl fotbal ve Francii hrán mezi ženami v rámci lidových her. Moderní fotbal v podání žen, který známe v dnešní době, byl ve Skotsku poprvé zaznamenán během devadesátých let 18. století (Zelenková, 2009).

Kolébku tohoto sportu se stala Anglie koncem 19. století. V roce 1894 vznikl první evropský fotbalový klub British Ladies Football Club. V roce 1921 byly ženy vykázány z fotbalových hřišť a musely se spokojit s náhradními prostorami. Tento zákaz byl zrušen až v roce 1971. V sedmdesátých letech minulého století došlo k rozvoji ženské kopané. V roce 1971 se uskutečnilo první Mistrovství světa v Mexiku, které bylo zatím neoficiální. První Mistrovství Evropy v ženské kopané se uvádí v roce 1982. Až od roku 1991 ženy hrají na mistrovství světa. První start žen na olympijských hrách se uskutečnil v roce 1996 v Atlantě. K nejúspěšnějším týmům ve světové ženské kopané patří fotbalistky USA, Číny, Brazílie, Německa, Švédska a Norska (Ženský fotbal-hobby a sport-ženská kopaná, 2015).

Ačkoliv se ženský fotbal na začátku jednadvacátého století zprofesionalizoval a zpopularizoval, stále musí soupeřit o přízeň s mužským fotbalem. Velké ženské turnaje či ligy se těší mnohem menší televizní podpoře než mužské. I přesto se všeobecně očekává, že popularita ženského fotbalu se bude zvyšovat. V současné době se hraje několik pohárů. Jsou to například UEFA Women's EURO, UEFA Women's World Cup, UEFA Women's Champions League (Zelenková, 2008).

Přestože fotbal v podání žen je den za dnem populárnější, má před sebou ještě dlouhou cestu plnou strádání, než doběhne mužský fotbal (Zelenková, 2009).

2.2.1 Rozvoj ženského fotbalu v České republice

První krátká zpráva o utkání žen se objevila v tisku roku 1918 v Olomouckém kraji na konci první světové války. Hlavní průkopnicí ženské kopané v bývalém Československu byla Libuše Drahovzalová. Historicky první oddíl kopané žen vznikl v roce 1934 v Brně. Základ tvořily hráčky házené SK Židenice Brno, které po dvouleté přípravě na různých hřištích, loukách a plázcích skončily ve Spartě Brno. Poté dostaly nejen klubovní členské průkazy, ale byly přijaty i Československou fotbalovou asociací jako rovnoprávný partner mužské kopané. Po vlídném přijetí přišla studená sprcha. Politická situace sundala hráčkám kopačky z nohou, vzala jim nárok věnovat se milované hře, ale i vlastní emancipaci. Zanedlouho musela brněnská Sparta průkazy vrátit. Přirozená reakce, která zavedla dívčí kopanou k zařazení do svazu mužské kopané, nakonec ustoupila nátlaku konzervativní části funkcionářů ve fotbalovém svazu. Značný podíl na tomto zvratu měly polemiky sportovního tisku, které svou šíří a bojovností zatlačily do pozadí ostatní události veřejného života. Brněnské fotbalistky boj nevzdaly a založily první Československý dámský fotbalový klub s názvem 1. čsl. DFK Brno, které hrálo a trénovalo na pronajatém hřišti Sparty Brno. Ženská kopaná se hrála už ve všech západoevropských zemích, ale na domácím území neměly hráčky soupeře, proto navázaly spolupráci se sousedním Rakouskem a s bývalou Jugoslávií. V roce 1936 se hrála ve Vídni městská soutěž, které se zúčastnilo dvanáct oddílů. Oddíly byly organizovány ve vlastním svazu „Damenfussball Union“ se sídlem ve Vídni. Tímto se stal prvním soupeřem Čechoslovaček oddíl klubu Austria Vídeň. Brněnské fotbalistky sehrály několik zápasů se soupeři z Vídně na domácí půdě a několikrát zajely k odvetnému utkání do Vídně. Ve své zemi už nesměly hrát, ani trénovat na hřištích klubů organizovaných ve svazu kopané. Trénovaly opět na plázcích a loukách a na utkání si pronajímaly hřiště na stadionu DTJ v Brně. Polemiky v tisku se utišily, zůstala sportovní kritika víceméně objektivní. Brněnské fotbalistky se zlepšily výkonnostně a hráčky přibyly. Do dvou let byly rakouským fotbalistkám rovnocennými soupeřkami. 1. čsl. DFK Brno se stal samostatnou organizační a hospodářskou složkou. V Brně vznikl další oddíl s názvem Slavie Husovice-Brno. Koncem července a začátkem srpna 1938 byly hosty klubu HŠK Záhřeb. První oddíl pražských fotbalistek ŽSK Praha musel svůj zahraniční start odložit, přerušila ho 2. světová válka. Oddíl trénoval na hřišti v Braníku a sehrál pár přátelských utkání s mužskými týmy. Pražské fotbalistky ukončily svou činnost v roce 1941 a brněnské skončily už v roce 1939. Rozpoutaná světová válka ochromila sport.

Brněnské hráčky, kromě jedné, která zahynula v Německu při náletu, se sešly 15. října 1966 v Brně v hotelu Slovan. Bylo to týden před zahájením 1. ročníku turnaje v kopané žen „O perníkové srdce Mladého světa“ na hřišti pražské Slavie (Fotballady, 2010).

V roce 1966 sestavuje házenkářský trenér Vilda Marazin fotbalový tým převážně z házenkářek. V únoru 1967 je z tohoto týmu založen 1. oficiální oddíl ženské kopané v naší republice, Slavia Praha, který neměl na domácí půdě konkurenci. V turnaji „O srdce mladého světa“, který byl neoficiálním turnajem o titul mistra ČSSR, získala Slavia Praha titul třináctkrát z dvaceti ročníků. Družstvo bylo složeno z házenkářek, pozemních hokejistek, volejbalistek a sportovkyň jiných oborů. Většina holek po prvním vítězném turnaji u fotbalu zůstala. Slavii napodobovaly další týmy po celé republice. Slávistický fotbal byl uznávaný i v zahraničí. První prohru zaznamenaly Slávistky v roce 1973 s italskou reprezentací. Během té doby vyhrály mnohokrát mezinárodní turnaje v Dánsku, NSR, Itálii, zvítězily nad mistrem Francie, Itálie, Rakouska a Dánska, porazily reprezentační výběr Itálie i Dánska. Novodobou historií píše Slavia od roku 2003, kdy se novodobou manažerkou stala Jaroslava Poláčková – Rinnerová, známá jako Poly, jedna z nejúspěšnějších fotbalistek Československa v 70. a 80. letech (Fotballady, 2010).

První soutěže ženské kopané v České republice byly zakládány v šedesátých letech minulého století, kdy prvními registrovanými kluby byly pražská Slavia a Sparta. Významnou událostí sedmdesátých let bylo pořádání velmi populárního ženského fotbalového klání, celorepublikového turnaje „O perníkové srdce“, který vypsala tehdejší redakce Mladého světa (Fotballady, 2010).

Roku 1970 začal pracovat přípravný výbor Svazu dívčí kopané, který byl oficiálně ustanoven roku 1971, od kdy byl členem České tělovýchovné organizace. V roce 1971 se mistrovských soutěží v českých zemích zúčastnilo 75 družstev. Koncem roku 1971 bylo v Českém svazu kopané registrováno 2 171 hráček (Hunt, 2006).

Po rozdělení Československé republiky vznikl Českomoravský fotbalový svaz, který se stal zřizovatelem a organizátorem všech tříd fotbalových soutěží, včetně žen. Nejen u nás, ale i v jiných zemích dostává ženský fotbal legální základnu. V roce 1972 legalizovala FIFA ženský fotbal (Hunt, 2006).

2.3 Organizace a jimi pořádané soutěže ženského fotbalu

2.3.1 UEFA

The Union des Associations Européennes de Football (UEFA) v překladu Unie evropských fotbalových asociací je hlavní organizace, která řídí evropský fotbal, futsal a plážový fotbal. Byla založena 15. června 1954 v Basileji ve Švýcarsku. Sídlo bylo do roku 1959 v Paříži a poté v Bernu. Od roku 1995 je sídlo ve švýcarském Nyonu. UEFA pořádá evropské reprezentační a klubové soutěže, prodává vysílací práva ke svým soutěžím a zabývá se rozdělováním odměn a dodržováním pravidel. Na jaře roku 1971 byla ustanovena komise při UEFA, která měla navrhnout organizaci, začlenění a jednotná kritéria pro ženskou kopanou. Mezi mezinárodní soutěže žen, které UEFA pořádá, patří Mistrovství Evropy ve fotbale žen, Mistrovství Evropy žen do 19 let a Mistrovství žen do 17 let. Z klubových soutěží pořádá Ligu mistrů UEFA žen (UEFA, 2014).

2.3.1.1 UEFA Liga mistrů

Je obdoba mužské Ligy mistrů, jejíž prestiže ani zdaleka nedosahuje. Tato liga je nejprestižnější evropská fotbalová soutěž. V ženském podání se hraje od roku 2001. Původním názvem byl UEFA Women's Cup. K přejmenování došlo před sezónou 2009/2010. Prvního ročníku se zúčastnilo 32 týmů rozlosováných do osmi skupin, včetně české AC Sparta Praha. Sparta se utkala se švédským družstvem Umeu IK, bulharským Varna a maďarským Auto Trade-Femina. Vítězky skupin hrály čtvrtfinále dvoukolově (doma - venku). Stejně se hrálo i semifinále. Finálový zápas se hrál na Waldstadionu ve Frankfurtu nad Mohanem. Prvními vítěžkami UEFA Women's cupu se staly hráčky 1.FFC Frankfurt, které ve finále zdolaly švédskou Umeu IK 2:0. Z českých týmů si Ligu mistrů zatím zahrála pouze AC Sparta Praha a SK Slavia Praha. Žádnému jinému českému ženskému týmu se to dosud nepodařilo. Druhého ročníku se zúčastnila opět Sparta Praha. Ročníku 2003/2004 se zúčastnilo 40 týmů. Z českých si svou premiéru odbyla i SK Slavia Praha, která podlehla švédskému týmu Umea a porazila rumunský tým Clujan Kluz a irský Newtownabbey Strikers (Trunečka, 2003).

Od roku 2004 se tato soutěž hraje podle nového modelu. V první fázi se utkají čtyři týmy v devíti kvalifikačních skupinách. Pouze vítěz postupuje do další fáze, kde hrají čtyři skupiny po čtyřech týmech. Devět postupujících doplní obhájce trofeje a dalších šest týmů nasazených nejvýše podle koeficientů. Z druhých kvalifikačních

skupin jdou dva do čtvrtfinále. Čtvrtfinále a finále se hraje na dva zápasy, doma a venku (Trunečka, 2004).

V roce 2005 postoupila Sparta do čtvrtfinále, kde vypadla se švédským Djurgarden. Další rok byla Sparta nasazena do druhé kvalifikační skupiny. V ročníku 2007/2008 vystřídala Spartu Praha Slavia Praha. Poté už se Sparta účastnila Ligy mistryň až do soutěžního ročníku 2014/2015, kde si zahrála i Slavia Praha, každý rok. V ročníku 2015/2016 se SK Slavia Praha probjovala do čtvrtfinále, kde si na jaře 2016 zahraje s francouzským týmem Lyon (Liga mistrů ženy, 2015).

2.3.1.2 Mistrovství Evropy

O mistrovství Evropy ve fotbale žen píše Zelenková (2009). Je hlavní fotbalovou soutěží národních týmů žen ve federaci UEFA. První oficiální ročník se konal v roce 1984. Mistrovství se hraje každé 4 roky. Nejúspěšnější zemí je Německo. Reprezentační družstvo žen České republiky se do Evropského poháru zařadilo až v ročníku 1986/87. Bohužel se však nikdy nedostalo do boje o některý z cenných kovů. První EURO bylo zahájeno zápasem mezi Finskem a Švédskem. Švédsko vyhrálo 6:0. V kvalifikaci se představilo 16 týmů. Finále bylo založeno na dvojzápase, kde se střetly týmy Anglie se Švédskem. První zápas vyhrálo Švédsko 1:0 a druhý zápas vyhrála Anglie 1:0. Poté následovaly penalty, po kterých si první titul odvezly fotbalistky Švédska.

Další mistrovství se odehrálo už za tři roky v Norsku. V kvalifikaci se představily čtyři nové týmy, Island, Maďarsko, Španělsko a Portugalsko. Ve finále byly opět fotbalistky ze Švédska a nově z Norska, které získaly titul.

Na dalších deset let se perioda mezi jednotlivými mistrovstvími zmenšila na pouhé dva roky. V roce 1989 se EURO konalo v Západním Německu. Na tomto mistrovství se představily fotbalistky z Československa. Reprezentantkám se podařilo postoupit až do čtvrtfinále tohoto mistrovství. Vyřadil je až budoucí mistr Evropy, tým NSR. Na domácím hřišti naše reprezentantky remizovaly 1:1, na hřišti soupeře však podlehly 0:2. Ve finále porazily německé fotbalistky 4:1 obhájkyňe titulu z Norska.

V roce 1991 se turnaj přesunul opět na sever Evropy do Dánska. Kvalifikace se zúčastnilo osmnáct týmů, které se spolu utkaly v pěti skupinách. Ve finále se opět potkaly reprezentantky Norska a Německa. Se třemi góly získalo Německo druhý titul mistryň Evropy. O dva roky později se konal šampionát v Itálii. Kvalifikace se z pěti skupin rozrostla na osm po třech týmech, jen v šesté skupině byly jen dva týmy. Ve finále se

představilo domácí družstvo Itálie proti Dánsku, které jediným gólem rozhodlo o vítězství.

V roce 1995 se turnaj konal už ve sjednoceném Německu. Délka zápasů se prodloužila ze 40-ti minut na 45. Do finále se dostaly fotbalistky Německa, které porazily nováčky ze Slovinska 10:0. Toto finále sledovalo 8 500 diváků.

Od roku 1997 je trofej mistryň Evropy dlouhodobě uložena v Německu. Popularita ženského fotbalu roste a díky tomu několikanásobně roste i počet účastníků oproti prvnímu ročníku EURA. Téhož roku se ustanovilo, že se Mistrovství Evropy bude hrát každé čtyři roky, díky vytvoření světového šampionátu žen.

Roku 2001 se odehrálo Mistrovství Evropy v Německu, kde zvítězilo Německo nad Švédskem 1:0. V roce 2005 zvítězilo v Anglii Německo nad Norskem 3:1. Na dalším mistrovství v roce 2009 se nejlepší týmy Evropy utkaly ve Finsku. Kvalifikace se zúčastnilo dvanáct týmů ve třech skupinách. Zvítězilo Německo nad Anglií 6:2. Toto finálové utkání rozhodovala česká rozhodčí Dagmar Damková. Roku 2013 ve Švédsku zvítězilo Německo nad Norskem 1:0.

Další plánované Mistrovství Evropy v roce 2017 hostí Nizozemsko. Kvalifikaci hrají i české reprezentantky. V šesté skupině si zahrají proti fotbalistkám ze Švýcarska, Itálie, Severního Irska a Gruzie.

Nominace do Evropského poháru se řadu let měnila, teď se však konečně ustálila a rozlosování vypadá dle následujícího postupu: Každý tým se musí na mistrovství přihlásit, poté se losuje ze čtyř výkonnostních košů. Reprezentační výběry jsou do těchto košů umísťovány dle jejich předchozích výsledků. V kategorii A ženy se hraje na dva zápasy – tedy doma a venku. Ve skupině je 5-7 týmů, dle přihlášených účastníků. Vítězové (většinou z osmi skupin) postupují do finálových bojů přímo, do dvanáctého místa se obsazuje v barážovém klání. Hrají tedy týmy, které ve skupině obsadily druhá místa. Postup je tedy stejný jako v mužské kvalifikaci. Kvalifikace probíhá v intervalu 1,5-2 roky (Zelenková, 2009).

Ročníkem 1998/99 se otevřely brány Evropského mistrovství také fotbalistkám do devatenácti let. Bohužel ani tomuto českému týmu se nedaří dostat se do boje o první příčky. V roce 2007 se pod záštitou UEFA zrodila nová soutěžní skupina hráček do sedmnácti let. Naše reprezentační družstvo se těchto klání účastní od samého založení soutěže.

Tabulka 1 - Mistrovství Evropy žen 1984-2017

Rok konání	Hostitel	Finalisté		Výsledek finále
1984	doma a venku	Švédsko	Anglie	4:3 na penalty
1987	Norsko	Norsko	Švédsko	2:1
1989	Německo	SRN	Norsko	4:1
1991	Dánsko	Německo	Norsko	3:1
1993	Itálie	Norsko	Itálie	1:0
1995	Německo	Německo	Švédsko	3:2
1997	Norsko a Švédsko	Německo	Itálie	2:0
2001	Německo	Německo	Švédsko	1:0
2005	Anglie	Německo	Norsko	3:1
2009	Finsko	Německo	Anglie	6:2
2013	Švédsko	Německo	Norsko	1:0
2017	Nizozemsko			

Zdroj: EURO ženy, 2015, zpracování vlastní

2.3.2 FIFA

Fédération Internationale de Football Association. FIFA byla založena 21. května 1904 v Paříži a má sídlo ve švýcarském Curychu. Je to hlavní řídicí organizace světového fotbalu, futsalu a plážového fotbalu. V roce 1970 se na dotaz FIFA postavilo kladně k ženskému fotbalu 33 fotbalových svazů. A tak v roce 1972 legalizovala FIFA ženský fotbal. Za členy má 129 ženských reprezentačních týmů. Pořádá několik soutěží, mezi které patří Mistrovství světa ve fotbale žen, Mistrovství světa ve fotbale žen do 20 let a Mistrovství světa ve fotbale žen do 17 let (FIFA, 2015).

FIFA vydává žebříček fotbalových reprezentací, které jsou členy mezinárodní konfederace FIFA. Pro hodnocení ženských fotbalových reprezentací byl sestaven žebříček FIFA Women's World Ranking (FIFA Women's Ranking, 2015).

Tabulka 2 - Žebříček FIFA žen (k 25. září 2015)

Pořadí	Země
1.	USA
2.	Německo
3.	Francie
4.	Japonsko
5.	Anglie
6.	Korea
7.	Brazílie
8.	Švédsko
9.	Austrálie
10.	Norsko
... 30.	Česká Republika

Zdroj: FIFA Women's Ranking, 2015, zpracování vlastní

2.3.2.1 Mistrovství světa

Mistrovství světa ve fotbale žen je nejdůležitější mezinárodní akcí v ženském fotbale. Koná se každé čtyři roky od roku 1991. Na mistrovství světa se nominuje čtyři až šest týmů z mistrovství Evropy v daném cyklu a přibudou další týmy ze zbytku světa. Záleží na podmínkách FIFA, kolik nominuje týmů. Každý rok je to jiný počet. Týmy postupují dle kritérií úspěchů a dle koeficientu. Systém není stabilní, každou soutěž se mění, jelikož počty týmů narůstají. Z těchto podmínek je tedy jasné, že se český reprezentační tým nemohl probíjet do tohoto nejdůležitějšího mezinárodního turnaje ve fotbale žen.

Tabulka 3 - Mistrovství světa žen 1991-2019

Rok konání	Hostitel	Finalisté		Výsledek finále
1991	Čína	USA	Norsko	2:1
1995	Švédsko	Norsko	Německo	2:0
1999	USA	USA	Čína	0:0 (na penalty 5:4)
2003	USA	Německo	Švédsko	2:1
2007	Čína	Německo	Brazílie	2:0
2011	Německo	Japonsko	USA	2:2 (3:1 na penalty)
2015	Kanada	USA	Japonsko	5:2
2019	Francie			

Zdroj: Mistrovství světa ženy, 2015, zpracování vlastní

Od roku 2002 se začíná pořádat Mistrovství světa pro dívky do 19 let a od roku 2006 se mění kategorie juniorek z U19 na U20.

Tabulka 4 - Mistrovství světa U19/U20 2002-2014

Rok konání	Hostitel	Finalisté		Výsledek finále
2002	Kanada	USA	Kanada	1:0
2004	Thajsko	Německo	Čína	2:0
2006	Rusko	Korea	Čína	5:0
2008	Chile	USA	Severní Korea	2:1
2010	Německo	Německo	Nigérie	2:0
2012	Japonsko	USA	Německo	1:0
2014	Kanada	Německo	Nigérie	1:0

Zdroj: FIFA U-20 Women's World Cup, 2015, zpracování vlastní

První Mistrovství světa do sedmnácti let se uskutečnilo na Novém Zélandě v roce 2008 a ve finále překvapivě porazily mladé hráčky Koreje hráčky Spojených států.

2.3.3 FAČR

FAČR nebo-li Fotbalová asociace České republiky je členský svaz FIFA a UEFA a organizuje ženský i mužský fotbal a futsal v České republice. Má na starost sdružování regionálních fotbalových klubů a organizování zápasů, informování o zápasech, tabulkách a zahraničních fotbalových událostech. Po rozdělení Československé republiky vznikl Českomoravský fotbalový svaz (ČMFS), který se stal zřizovatelem a organizátorem všech tříd fotbalových soutěží, včetně žen. V roce 2011 se ČMFS přejmenoval na FAČR, šlo pouze o změnu jména, nejednalo se o žádnou reorganizaci nebo jiný zásah do kompetencí (Stanovy fotbalové asociace České republiky, 2011).

V České republice bylo k 21.2.2007 registrovaných 15 246 fotbalistek (Sobry, 2010).

Pro srovnání počtu registrovaných hráček jsou v následujících tabulkách ukázány počty hráček za posledních několik let v České republice, sousedním Německu, Anglii a ve Švédsku.

Tabulka 5 - Počet registrovaných hráček

Anglie	
Sezóna	Počet registrovaných hráček
2014/2015	89 118
2013/2014	91 656
2012/2013	89 640

Německo	
Sezóna	Počet registrovaných hráček
2014/2015	141 280
2013/2014	262 220
2012/2013	250 000

Švédsko	
Sezóna	Počet registrovaných hráček
2014/2015	167 949
2013/2014	165 259
2012/2013	159 305
2011/2012	119 060
2010/2011	157 661
2009/2010	152 875

Česká republika	
Sezóna	Počet registrovaných hráček
2014/2015	7 577
2013/2014	11 500
2012/2013	16 900
2011/2012	18 776
2010/2011	18 776
2009/2010	16 154

Zdroj: *Women's football across the national associations 2014-2015, 2015, zpracování vlastní*

2.3.3.1 Národní soutěže

V současné době je nejvyšší ženskou soutěží I. liga žen, kterou v sezóně 2015/2016 tvoří 8 družstev z Čech a Moravy. Základní část má 14 kol, po odehrání základní části se rozdělí týmy na 1.-4. a 5.-8., které hrají už jen dvoukolově mezi sebou. Přibude tedy 6 dalších zápasů. Poslední tým sestupuje. Dále následuje 2. liga žen, kde vítěz postupuje do 1. ligy a poslední sestupuje do České nebo Moravské fotbalové ligy žen. Další soutěží je Fotbalová liga žen, která se dělí na českou a moravskou. Vítěz České fotbalové ligy žen jde do baráže o postup s vítězem z Moravské fotbalové ligy žen a poslední dva z české i moravské sestupují (Soutěže žen, 2015).

V Čechách jsou čtyři Divize žen a na Moravě jsou tři skupiny Divize žen. V Čechách se jedná o Divizi – A, B, C, D a na Moravě o Moravskoslezskou divizi žen (MSDŽ - skupina A, B, C). Vítěz jde do baráže s jinou skupinou divize o postup do České fotbalové ligy žen (Soutěže žen, 2015).

Ženskou kopanou v ČR řídí Komise fotbalu žen (KFŽ) FAČR, která je tvořena předsedou Dagmar Damkovou, místopředsedou Lukášem Hapalem a čtyřmi členy. Předseda je navrhován a volen výkonným výborem FAČR. Soutěže řídí sportovně technická komise, disciplinární komise a komise rozhodčích žen. Dále jako poradním orgánem pro mládež je vytvořena komise mládeže žen, která se specializuje pouze na mládežnické soutěže (Komise a výbory, 2015).

Soutěžní utkání se hrají na hřištích s travnatou plochou. Za podmínek daných příslušným rozpisem soutěže se může hrát i na hřišti s jiným povrchem.

Tabulka 6 - Struktura soutěží žen v ČR – Čechy v sezóně 2015/2016

Název soutěže	Počet družstev
1. liga žen	8
2. liga žen	8
Česká fotbalová liga žen	10
Divize A ženy Čechy	12
Divize B ženy Čechy	12
Divize C ženy Čechy	6
Divize D ženy Čechy	10
1. liga dorostenek	8
2. liga dorostenek Čechy	8
3. liga dorostenek Čechy	6
1. liga starších zákyň Čechy	10
1. liga starších zákyň Morava	3
1. liga mladších zákyň Čechy	10
1. liga mladších zákyň Morava	3
Přípravky A	5
Přípravky B	4
Přípravky C	4

Zdroj: Soutěže žen, 2015, vlastní zpracování

Tabulka 7 - Struktura soutěží v ČR – Morava v sezóně 2015/2016

Název soutěže	Počet družstev
MSLŽ	8
MSDŽ – A	12
MSDŽ – B	9
MSDŽ – C	10
2. liga dorostenek Morava	4
3. liga dorostenek Morava	3
Starší zákyňe - Morava	3
Mladší zákyňe - Morava	3

Zdroj: Soutěže žen, 2015, vlastní zpracování

2.4 Soutěže

2.4.1 Olympijské hry

Dovalil a kol. (2010) považuje v současné době olympijské hry za nejvýznamnější světovou událost, která je nejen svátkem sportu, přátelství a míru, ale také festivalem kultury.

Pierre de Coubertin dlouho odmítal myšlenku startu žen na olympijských hrách. Inspiraci bral ve starověké Olympii, která účast žen na hrách zakazovala. Avšak už na hrách II. olympiády v Paříži byly uspořádané první soutěže žen v tenise. K obratu v ženské účasti na olympijských hrách došlo až po první světové válce, kde byly ženy definitivně přijaté do olympijské rodiny na Olympijských hrách 1928 v Amsterdamu (Dovalil a kol., 2004).

Ženský fotbal se stal součástí programu LOH od roku 1996 v Atlantě. První zlatou olympijskou medaili v ženském fotbale získal tým USA (Football equipment and history, 2015).

Postup na olympijské hry je dle následujících pravidel: dle výsledků na Euru se první čtyři týmy nominují na olympijské hry. Na těchto hrách hraje osm týmů, zbylá nominace pochází z mistrovství světa. Olympijský turnaj se stále vyvíjí, takže se mění i podmínky nominace. Každý rok je tedy počet soupeřících jiný. Stejně jako na mistrovství světa se zatím náš tým nedostal ani do nominace na olympijské hry.

Tabulka 8 – Ženský fotbal na Olympijských hrách 1996-2016

Rok konání	Hostitel	Finalisté		Výsledek
1996	Atlanta	USA	China	2:1
2000	Sydney	Norsko	USA	3:2
2004	Athény	USA	Brazílie	2:1
2008	Peking	USA	Brazílie	1:0
2012	Londýn	USA	Japonsko	2:1
2016	Rio de Janeiro			

Zdroj: Football women, 2015, vlastní zpracování

2.4.2 Světové univerzitní hry

Program univerzitních her je velmi podobný programu olympijských her. Také zde se hraje ženský fotbal. Kritéria pro start na univerzitních hrách jsou, že hráčky musí být studentky vysoké školy nebo být rok po jejím ukončení. Český výběr fotbalistek vysokoškolaček se letní univerziády zúčastnil v roce 2005 a v roce 2015.

V roce 2005 se Letní univerzitní hry konaly v Tureckém Izmiru, kde Češky postupně podlehly Japonkám (0:3), Francouzským (1:2) i Kanadánkám (1:4) a bez jediného bodu skončily v základní skupině na posledním místě. Trenérem byl Miloslav Veselý, asistentkou Eva Haniaková, masérkou Marie Tlachová a technickým vedoucím Jan Vejmelka. Ve finále těchto univerzitních her porazila Brazílie Čínu (Slávisťe v reprezentacích - květen 2015, 2015)

Tabulka 9 - Nominace českých fotbalistek na Letní univerzitní hry v roce 2005

Hráčky	Klub, za který hrály
Brtníková Michaela	Sparta Brno
Danielová Martina	DFC Otrokovice
Ferenčíková Nad'a	Sparta Kladno
Hoferková Veronika	DFC Otrokovice
Holátková Veronika	Sparta Brno
Hýlová Barbora	Hradec Králové
Májičková Zuzana	Rapid Sport
Marková Michaela	Sparta Kladno
Pokorná Iva	Sparta Brno
Přibáňová Lucie	Rapid Sport
Sehnoutková Veronika	D.F.O. Ředice
Skupinová Zdeňka	DFC Otrokovice
Šmahelová Lucie	Hradec Králové
Šteffanová Lenka	SK Slavia Praha
Šulcová Iva	Sparta Kladno
Urbancová Kateřina	Hradec Králové
Vachlová Zuzana	Sparta Kladno
Žampová Petra	SFK Vrchovina

Zdroj: Nominace reprezentačního družstva ČR, 2005, vlastní zpracování

V roce 2015 byly Letní univerzitní hry v jihokorejském městě Kwangdžu. Účastnilo se 16 týmů, 4 skupiny po 4 týmech. Hlavním trenérem českých fotbalistek byl Anton Mišovec (trenér ženského týmu Slavie Praha), technickým vedoucím byla Jaroslava Rinnerová (manažerka ženského týmu Slavie Praha) a fyzioterapeutkou Pavlína Buřilová (fyzioterapeutka u žen Slavie Praha) (Slávisté v reprezentacích - květen 2015, 2015).

České reprezentantky porazily Irsko 5:1, remízovaly s Tchajwanem 1:1 a poté prohrály s Jižní Koreou 1:3, s Kanadou 1:2, s Brazílií 0:1 a nakonec v utkání o sedmé místo podlehly opět Koree 3:4 (Zpravodajství - LSU Gwangju 2015, 2015)

Finále vyhrály reprezentantky z Francie nad Ruskem 2:0 (The 28th Summer Universiade Gwangju 2015, Result Book, 2015).

Tabulka 10 - Nominace českých fotbalistek na Letní univerzitní hry v roce 2015

Hráčky	Klub, za který hrály
Bartoňová Eva	AC Sparta Praha
Bezděková Tereza	Bohemians Praha
Chlastáková Jitka	SK Slavia Praha
Ivaničová Petra	Viktoria Plzeň
Lacinová Jana	Hradec Králové
Matoušková Gabriela	AC Sparta Praha
Němečková Alice	SK Slavia Praha
Sladká Barbora	SK Slavia Praha
Svitková Kateřina	SK Slavia Praha
Šmidrkalová Aneta	Bohemians Praha
Benýrová Pavla	SK Slavia Praha
Cahynová Klára	SK Slavia Praha
Dědinová Aneta	AC Sparta Praha
Janků Kristýna	1. FC Slovácko
Malinová Aneta	SK Slavia Praha
Necidová Simona	SK Slavia Praha
Ondrášková Adéla	Viktoria Plzeň
Sloupová Hana	AC Sparta Praha
Tomášková Jana	SK Slavia Praha
Šturmová Eliška	Bohemians Praha

Zdroj: Nominace žen na univerziádu, 2015, vlastní zpracování

2.4.3 O srdce Mladého světa

Začátkem 60-tých let byl u nás ženský fotbal na úplném začátku. Pravidelná soutěž zde neexistovala. Jednou ročně se hrával pouze turnaj O srdce Mladého světa, který organizoval časopis Mladý svět. Tento turnaj můžeme považovat za předchůdce oficiálních soutěží ženského fotbalu u nás. První ročník se konal v Praze 22. a 23. října 1966. Turnaje se zúčastnilo 26 týmů fotbalistek. Týmy se do turnaje přihlašovaly pomocí dopisů nebo korespondenčních lístků. Po předání prvního velkého srdce a triček s emblémem, parafrázujícím symbol fotbalového mistrovství světa v Anglii roku 1966 se družstva nerozpada. Vítězkami prvního ročníku se staly Slávistky (Fleišingerová, 2014).

Druhý ročník se hrál hned v následujícím roce 1967. Téhož roku se začala hrát na Moravě první pravidelná soutěž – moravská liga. Dívčí týmy se začaly tvořit díky péči ROH a zejména Československého svazu mládeže. Pokud chtěli rozhodčí pískat ženské zápasy, museli si z černých dresů odpárat odznaky. Druhého ročníku se zúčastnilo 27 týmů. Finále mezi Spartou a Slavií muselo být kvůli velkému zájmu fanoušků přeloženo ze škváry na hlavní stadion (Fleišingerová, 2014).

Třetího ročníku v Horní Bečvě v roce 1968/1969 se zúčastnilo 64 družstev. Pomohlo územní rozdělení republiky a hrálo se o nejlepší družstva jednotlivých krajů. Finále se hrálo na podzim roku 1969 na stadionu v Rožnově (Fleišingerová, 2014).

Čtvrtého ročníku se jako pořadatel ujal oddíl TJ Rožnov. Do Rožnova se probjovali vítězové oblastních soutěží dívčí kopané. Poprvé v historii viděli přenos utkání fotbalistek také diváci televize. Ve finále vyhrála na penalty Slavia nad Prešovem (Fleišingerová, 2014).

Tento turnaj se hrál každým rokem až do roku 1990. Dvacátý čtvrtý ročník v roce 1990 byl posledním. První místo tu vybojovala Sparta Praha nad Juniorkou ČSFR. Mladý svět se snažil o podporu ženského fotbalu, ženy však narážely na spoustu problémů. Ať už šlo o ekonomické, funkcionářské, trenérské či organizační. V návaznosti na politické události roku 1989 turnaj O srdce Mladého světa bohužel dvacátým čtvrtým ročníkem končí. Zasloužil se ovšem o to, že se v České republice ženský fotbal rozvinul do současné podoby. Hraje se mnoho ligových soutěží na různých úrovních, česká reprezentace se rozvíjí ve více věkových kategoriích a povědomí o ženském fotbale roste (Fleišingerová, 2014).

ball“ od Sue Lopez. Tato kniha podává ucelený přehled o historii fotbalu žen na území Anglie.

Současnou a nedávnou historii mezinárodních ženských fotbalových soutěží najdeme na internetových stránkách fotbalových organizací UEFA a FIFA (www.uefa.com a www.fifa.com).

Z těchto důvodů je většina zdrojů fotbalové teorie této diplomové práce internetových.

3 Cíle práce

3.1 Cíle práce

Cílem diplomové práce je popsat postavení českého ženského fotbalu, zmapovat ženský fotbal v Pardubickém kraji a zjistit názory fotbalistek na ženský fotbal v České republice.

3.2 Dílčí úkoly

1. Analyzovat začlenění českého ženského fotbalu v evropských a světových fotbalových soutěžích,
2. Analyzovat organizaci ženského fotbalu a strukturu soutěží v Čechách a na Moravě,
3. Posoudit důvody účasti žen ve fotbale,
4. Zjistit názory fotbalistek v Pardubickém kraji na ženský fotbal,
5. Zjistit nedostatky v ženském fotbale.

4 Metodologie

Tato část práce je zaměřena na metody a průběh výzkumu, které vedou k získání všech potřebných dat a informací pro účely této diplomové práce.

Tato práce je případovou studií. O případové studii říká Veselý, Nekola (2007), že jde o studium konkrétního jedince, programu, události, instituce, procesu apod. v konkrétním časovém úseku. Díky tomuto užšímu zaměření je možné provést hlubší analýzu zkoumaného případu v jeho přirozeném prostředí. To nám umožňuje pochopení hlubších souvislostí a vztahů.

4.1 Výzkumný soubor

Základním souborem jsou ženy hrající fotbal za ženské týmy v Pardubickém kraji. Do výzkumu byly zapojeny fotbalistky ze všech klubů v kraji. Výběr týmů byl cílený na Pardubický kraj, kde jsou prvoligové týmy žen i mládeže a týmy hrající divizi žen. Výzkumu se zúčastnily tyto kluby: SK DFO Pardubice, SK Starý Mátěřov, FK Agria Choceň, SK Zámorsk, Hlinsko a SPS Sázava. V každém z těchto klubů byly rozdány dotazníky.

4.2 Metody výzkumu

Zdroje dat je možné rozdělit podle vztahu k řešené problematice na primární a sekundární.

Primární výzkum zahrnuje vlastní, nově získaná data pro účel konkrétního výzkumu. Jedná se o tzv. sběr informací v terénu, který se provádí pomocí vlastních sil nebo najmutím spolupracujících instituce – tazatele (Foret, 2012).

Pro tuto diplomovou práci bylo ke sběru primárních dat použito dotazníkové šetření. Pro účely této práce byl vytvořen vlastní strukturovaný dotazník. Dotazník je sestaven z několika otázek zaměřených na problematiku ženského fotbalu v České republice, jako je trénovanost žen, motivace, dopravní a finanční dostupnost, informovanost o ženském fotbalu a připomínky a nedostatky v ženském fotbale. Druhá část dotazníku je zaměřená na věk, vzdělání, zaměstnání, rodinný stav a počet dětí fotbalistek (viz příloha č. 1).

Sekundární data jsou data, která již někdo sebral, analyzoval a publikoval. Lze je považovat jako základ většiny analýz. Jejich sběr je relativně jednoduchý. Data jsou komplexní povahy a věcně zaměřená. Hlavním důvodem pro užívání těchto dat je jejich

cena, která bývá několikanásobně nižší než cena provedení vlastního výzkumného šetření (Veselý, Nekola, 2007).

Pro diplomovou práci jsou využita sekundární data dostupná z publikované literatury, internetových zdrojů, z časopisů o ženském fotbale.

4.3 Organizace výzkumu

4.3.1 Pilotáž

Předvýzkum se uskutečnil 26. května 2015 v klubu SK DFO Pardubice. Výzkumu se zúčastnilo 8 žen z A týmu. Všechny odevzdaly dotazník správně a kompletně vyplněný. Převážná většina respondentek neznala odpověď na otázku č. XVIII., která zní: „Víte, kdy byl založen 1. oficiální ženský fotbalový tým v ČR?“ Tato otázka byla spíše tipovací. Tentýž den se výzkumu zúčastnilo i 6 hráček starších žákyň ve věku 13-14 let. Pouze jeden dotazník byl správně a kompletně vyplněn. Ve zbylých pěti chyběly odpovědi na některé otázky.

4.3.2 Sběr dat

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 123 respondentek (hráček), které byly přítomny na fotbalových trénincích nebo zápasech svého týmu, na kterých výzkum probíhal.

Časový průběh šetření: 30. května až 20. června 2015.

Přesný průběh jednoho šetření:

1. Představení se, seznámení s účelem výzkumu,
2. Instrukce k vyplňování dotazníku,
3. Rozdání dotazníků v tištěné podobě,
4. Osobní dohled nad šetřením a zodpovídání otázek, případně vysvětlení nejasností hráčkám,
5. výběr dotazníků od všech hráček.

Stanovená doba pro vyplnění dotazníku byla 15 minut.

Za pozitivum přítomnosti výzkumníka při sběru dat považuji velmi vysokou návratnost všech rozdaných dotazníků, možnost zodpovídat jakékoliv dotazy v průběhu vyplňování dotazníku. Za negativum přítomnosti výzkumníka při sběru dat považuji

hlavně značnou časovou náročnost pro výzkumníka. Stejně tak časově náročné bylo přepsat všechna data do elektronické podoby pro možnost efektivnější analýzy dat. Celkově probíhal sběr dat bez větších problémů.

Menší potíže se naskytly u mladších a starších zákyň ve věku 11-14 let v klubu SK DFO Pardubice, které nebyly samy schopny vyplnit dotazníky správně, proto jsem dotazníky poslala e-mailem rodičům těchto hráček, aby je společně vyplnili. Setkala jsem se i s neochotou dotazníky vyplnit, ale nakonec všechny přítomné hráčky dotazníky vyplnily. Celkem jsem musela 4 dotazníky vyřadit, protože na otázku číslo XVII. „*Znáte jméno nejlepší české fotbalistky roku 2014?*“, napsaly hráčky jméno svojí kamarádky z týmu a jedna hráčka napsala Alex Morgan, což je americká fotbalistka.

Dotazník jsem po domluvě s trenéry osobně rozdala ve všech uvedených týmech, kromě mladších a starších zákyň týmu SK DFO Pardubice (11-14 let), kde jsem dotazníky poslala e-mailem rodičům hráček, aby je společně vyplnili a poslali mi je zpět. Užitý dotazník je uveden v přílohách (příloha č.1).

4.4 Analýza a zpracování získaných dat

Metoda využitá k analýze dat, je obsahová analýza. Tato metoda může využívat data získaná z archivních záznamů, jako jsou dopisy, deníky, noviny, ale také z knih, webových stránek, audio, video záznamů, fotek, kreseb, dotazníků apod. Obsahovou analýzu je vhodné užít tam, kde je třeba charakterizovat znaky komunikace, charakterizovat původce, účel nebo příjemce komunikace a zjistit efekty komunikace. (Veselý, Nekola, 2007)

Analýza dat probíhala převážně za pomoci programu Microsoft Office Excel 2007. Výsledky byly přepsány do vytvořených tabulek. Pro lepší orientaci byla většina z nich převedena do grafů různých typů, kde byla použita jednoduchá deskriptivní statistika.

5 Výsledková část

V této části práce budou charakterizovány všechny ženské fotbalové kluby a týmy v Pardubickém kraji. V další části kapitoly budou popsány výpovědi hráček týmů získané ze strukturovaných dotazníků.

5.1 Ženský fotbal v Pardubickém kraji

Pardubický kraj má rozlohu 4519 km² a žije v něm přes necelých 516 tisíc obyvatel. V kraji je 451 obcí, z toho 15 obcí s rozšířenou působností a 26 obcí s pověřeným obecním úřadem. Z celkového počtu obcí je 38 měst (O kraji, 2015).

V sezóně 2014/2015 bylo v Pardubickém kraji 6 klubů ženské kopané. Jediný SK DFO Pardubice měl družstvo žen a mládeže v nejvyšší fotbalové lize žen a v Divizi žen. Ostatní kluby, SK Starý Máteřov, FK Agria Choceň, SK Zámorsk, Hlinsko a SPS Sázava měly pouze týmy žen, které hrály Divizi žen (3. ligu). V sezóně 2015/2016 nepřihlásilo družstvo SK DFO Pardubice a SK Zámorsk tým v Divizi.

5.1.1 SK DFO Pardubice

Oddíl vznikl v srpnu roku 1992 v obci Zdelov. V roce 1993 vstoupilo družstvo žen do tehdy nejnižší soutěže, 2. ligy. Tady působilo bez větších sportovních úspěchů až do roku 1999. V červenci stejného roku z dřívějšího oddílu vzniká oddíl SK D.F.O. Ředice. Oddíl se podle názvu přestěhoval do Ředic. Do popředí se dostávají sportovní výsledky a klub začíná výrazně lépe pracovat s mládeží. Výsledky se dostávají po poměrně krátké době působení. Tým žen se již v následujícím roce zapojil do bojů o nejvyšší soutěž ČR, I. ligu. Toto se mu v následující sezóně podařilo a do soutěžního ročníku 2001/2002 vstupuje jako prvoligový tým. V roce 2004 družstvo žen padá zpět do 2. ligy. V ročníku 2005/2006 se v kategorii žen stává mistrem 2. ligy a zároveň vítězí v barážových bojích o I. ligu. Obrovským uspokojením je, že tým se opírá o své vlastní odchovankyně. Za podpory Magistrátu města Pardubice dochází v létě roku 2007 k přemístění oddílu do Pardubic a klub se současně přejmenovává na SK DFO Pardubice o.s. V roce 2006/2007 založena 1. dorostenecká liga dívek, která hrála dvojzápas s „A“ týmem (Historie SK DFO, 2015).

V Pardubicích existoval ještě jeden ženský tým, Slovan Pardubice, který od sezóny 2002/2003 hrál 3. ligu. Od sezóny 2007/2008 fungoval jako další tým klubu SK DFO Pardubice pod názvem Pardubice B. Z důvodu nedostatku hráček po sezóně

2014/2015 ukončil svoji činnost (Historie žen, 2015). SK DFO Pardubice má ke dni 1. prosince 2015 ve FAČR zapsaných 33 hráček ve věkové kategorii 11-14 let a 79 hráček od patnácti let (Přehled hráčů klubu FAČR, 2015).

5.1.2 SK Starý Máteřov

Družstvo žen bylo ve Starém Mateřově založeno v roce 1998. Ženy se začaly scházet a trénovat díky přátelství mezi obcemi Starý Mateřov a německým Klein-Mühlingen, který chtěl přijet s fotbalovým družstvem žen. Pod vedením trenéra Vlasty Klímy toto první a zároveň mezinárodní utkání prohrály 0:3. Od roku 1999 hrály ženy neoficiální jednodenní turnaje s ženským týmem ze Starých Čivíc a s pardubickými hokejistkami, které hrály ve Starém Hradišti. Od roku 2000 přicházely nové hráčky a hra se roztáhla na celé hřiště. Na jaře 2002 se hrála doposud neoficiální fotbalová soutěž žen Pardubického kraje, přestože výsledky vycházely v týdeníku Pernštejn. Zápasy se hrály podle regulí fotbalu a byly rozlosovány. Mateřov se umístil na 1. místě před Ředicemi, Čivícemi, Starým Hradištěm, Chocní a Řečany. Na podzim 2002 byla založena nová soutěž, 3. liga žen. Družstvo Starého Mateřova bylo zařazeno spolu s týmy Staré Čivice, Slovan Pardubice, Choceň, Lanškroun a Ředice B do skupiny východ. Největším úspěchem byla dosud sezóna 2009/2010, kdy družstvo skončilo na 2. místě za Pardubicemi B (Huňáčková, 2008). SK Starý Máteřov má ke dni 1. prosince 2015 ve FAČR zapsaných 26 hráček od patnácti let (Přehled hráčů klubu FAČR, 2015).

Tabulka 11 - Konečná tabulka sezóny 2009/2010

Tým	Skóre	Body
Pardubice B	68:14	45
Máteřov	58:23	42
Choceň	83:23	37
Dvůr Králové	42:21	36
Sázava	23:23	25
Staré Čivice	33:32	23
Trutnov	29:31	19
Rokytnice v O.h.	24:60	18
Chotěvice	9:97	6
Jehnědí	15:60	5

Zdroj: Huňáčková, 2008, vlastní zpracování

5.1.3 FK Agria Choceň

Družstvo žen se v roce 1970 stalo součástí oddílu kopané Spartak Choceň. Nejdříve odehrálo několik přátelských utkání. Ročník 1970/1971 však už ženy hrály krajský přebor. Na jaře 1973 hrály 1. ročník krajského poháru, kde ve finále před třemi sty diváky prohrály s Novým Městem, vedoucím 2. ligy. V roce 1973/1974 vyhrály krajský přebor a postoupily do 2. národní ligy žen. Ročník 1974/1975 byl vrcholem choceňského ženského fotbalu. Do dalšího ročníku nebylo družstvo již přihlášeno. (Vítek, 2012)

V roce 1999 byla ženská kopaná v Chocni obnovena. Nejdříve hráčky jezdily jen po různých halových i venkovních turnajích. V roce 2002 trenér Vítek J. oslovil trenéry ostatních týmů, jestli by jejich týmy nechtěly hrát jednokolově neoficiální soutěž. Šest týmů převážně z Pardubicka souhlasilo. Soutěž vzbudila pozornost ČMFS, sekci ženské kopané a tak zřídila 3. ligu. Choceň hraje tuto ligu od 2002/2003 až dosud. (Vítek, 2012)

FK Agria Choceň má ke dni 1. prosince 2015 ve FAČR zapsaných 33 hráček ve věkové kategorii 11-14 let a 79 hráček od patnácti let (Přehled hráčů klubu FAČR, 2015)

5.1.4 SK Zámorsk

Ženský tým v Zámorsku se do fotbalové soutěže přihlásil v sezóně 2012/2013. Ženy začaly hrát 3. ligu. Existence ženského fotbalu zde netrvala dlouho. Po sezóně 2014/2015 družstvo zaniklo (Historie žen, 2015).

5.1.5 Hlinsko

Nejmladší ženský fotbalový klub v Pardubickém kraji je Hlinsko. Teprve v sezóně 2014/2015 začaly hrát ženy Divizi a skončily na 6. místě z deseti týmů (Historie žen, 2015).

Hlinsko má ke dni 1. prosince 2015 ve FAČR zapsaných 27 hráček od patnácti let (Přehled hráčů klubu FAČR, 2015).

5.1.6 SPS Sázava

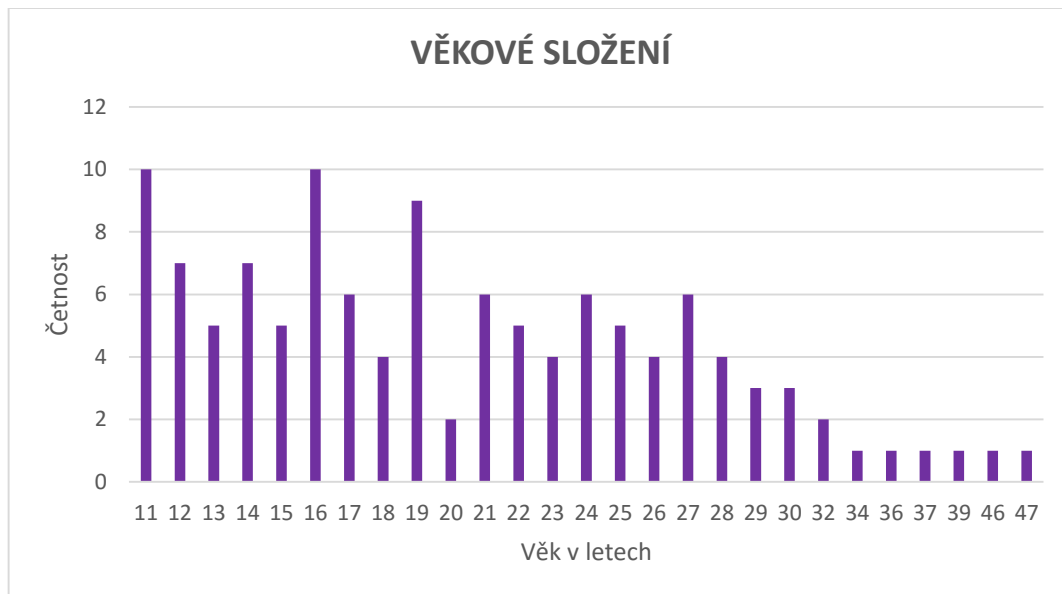
SPS Sázava založil v sezóně 2009/2010 ženský fotbalový tým, který do dnešního dne hraje Divizi žen (Historie žen, 2015).

SPS Sázava má ke dni 1. prosince 2015 ve FAČR zapsaných 22 hráček od patnácti let (Přehled hráčů klubu FAČR, 2015).

5.2 Sociodemografická charakteristika respondentek

Výzkumu se zúčastnilo celkem 123 respondentek. Z tohoto celkového počtu byly vyřazeny 4 dotazníky. Do vyhodnocení výzkumu bylo tedy zařazeno 119 dotazníků. V následujících grafech uvádím sociodemografickou charakteristiku respondentek (věk, zaměstnání, vzdělání, rodinný stav a počet dětí).

Graf 1 - Věkové složení respondentek

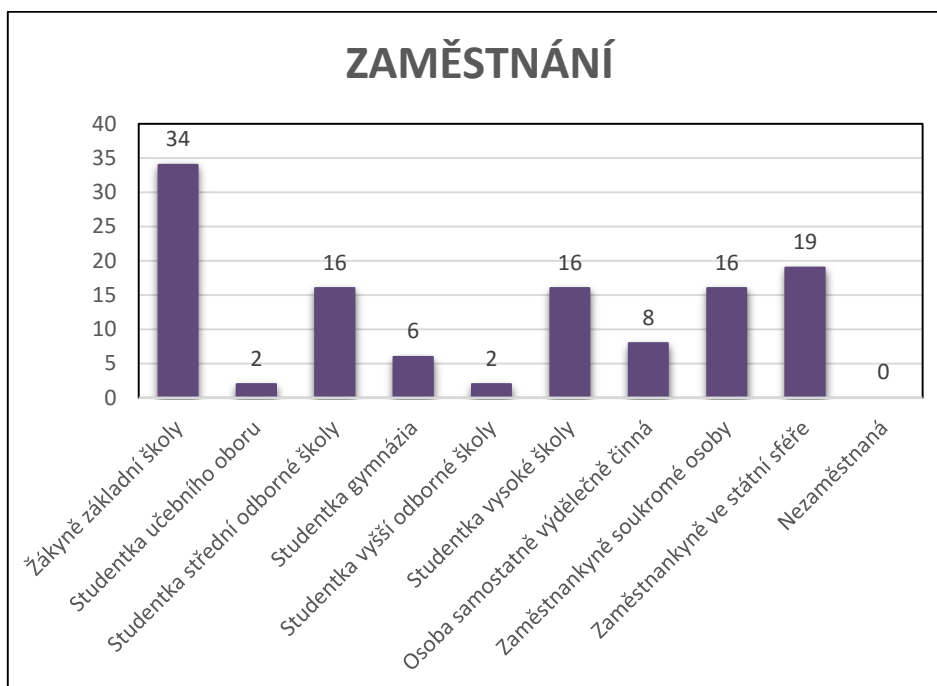

Zdroj: vlastní

Dotazníky vyplňovaly dívky od kategorie mladších žákyň, které hrají od jedenácti let, až po kategorii ženy. Za ženy v 1. lize i v Divizi mohou nastoupit v mistrovském utkání hráčky od patnácti let. Horní hranice není nijak věkově omezená. Z grafu je patrné, že většina holek končí s aktivním fotbalem kolem 30. roku. Ale je vidět, že se dá ženský fotbal hrát i po 40. roce. Nejčastěji je zastoupena věková skupina respondentek 11 a 16 let. Ženy od 34. roku jsou zastoupeny vždy jen jednou respondentkou.

Mladší žákyně jsou dívky ve věku 11-12 let. Starší žákyně hrají od 13 do 14 let. Dorostenky jsou dívky 15-18 let. Hráčky mohou vedle jejich věkové kategorie nastoupit i v utkáních vyšší věkové kategorie (např. mladší žákyně za starší žákyně a starší žákyně za dorostenky). Po dosažení vyšší věkové kategorie může hráčka dohrát rozehraný soutěžní ročník v nižší věkové kategorii. Za ženy v 1. lize i v Divizi mohou nastoupit dívky starší 15 let (Soutěžní řád mládeže a žen fotbalové asociace České republiky, 2015).

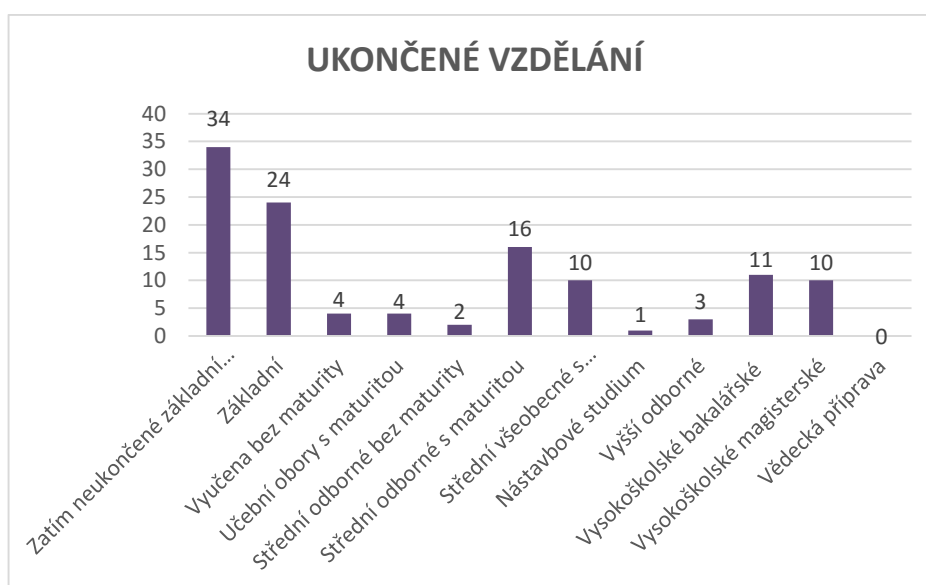
Graf 2 - Zaměstnání respondentek

Zdroj: vlastní

Na otázku věku navazovala otázka zaměřená na zaměstnání respondentek. 76 hráček je stále studujících. Z toho 34 hráček je stále žákyněmi základní školy. Fotbalistky studují ve všech typech středoškolského vzdělání nabízeného v českém školství. 43 hráček z celkových 119-ti je zaměstnaných, z nich 8 jich pracuje na základě živnostenského listu. Žádná z hráček není nezaměstnaná.

Graf 3 - Nejvyšší ukončené vzdělání respondentek

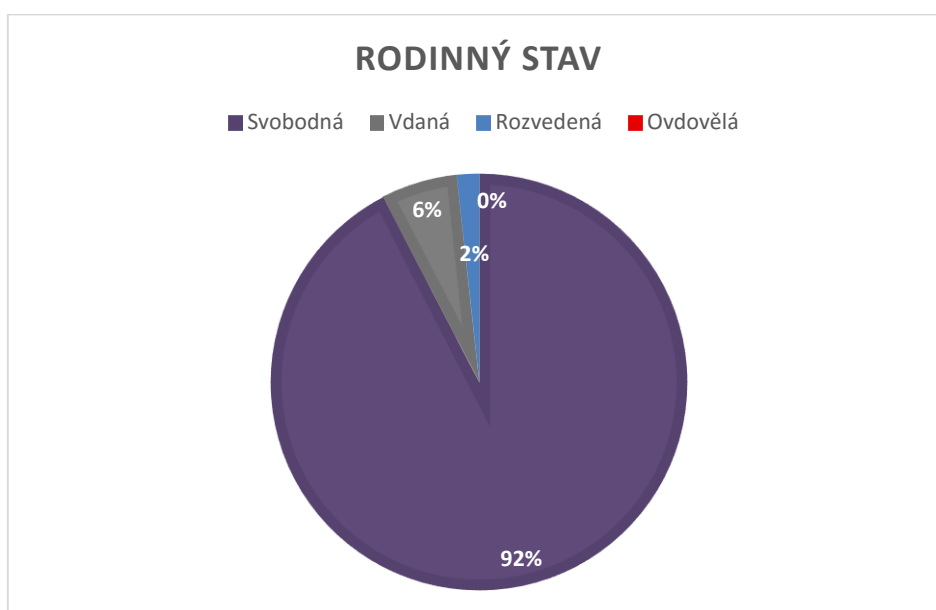

Zdroj: vlastní

Jelikož 34 dívek stále chodí na základní školu, mají zatím neukončené základní vzdělání.

Všechny hráčky, které mají ukončené základní vzdělání dále studují. 16 z nich je studentkami střední odborné školy, 6 studuje na gymnáziu a 2 studují učební obor. Další nejpočetnější skupinou ukončeného vzdělání u respondentek je střední odborné s maturitou. Z nich 6 studuje na vysoké škole a 2 na vyšší odborné. Ostatní hráčky s ukončeným středním odborným vzděláním s maturitou pracují jako zaměstnankyně soukromé osoby (4), zaměstnankyně ve státní sféře (5) a 2 jsou osoby samostatně výdělečně činné. Z respondentek s vysokoškolským bakalářským vzděláním 5 dále studuje na vysoké škole, čtyři jsou zaměstnané u soukromé osoby a 2 pracují ve státní sféře. S ukončeným magisterským vzděláním 5 respondentek pracuje u soukromé osoby a 5 ve státní sféře.

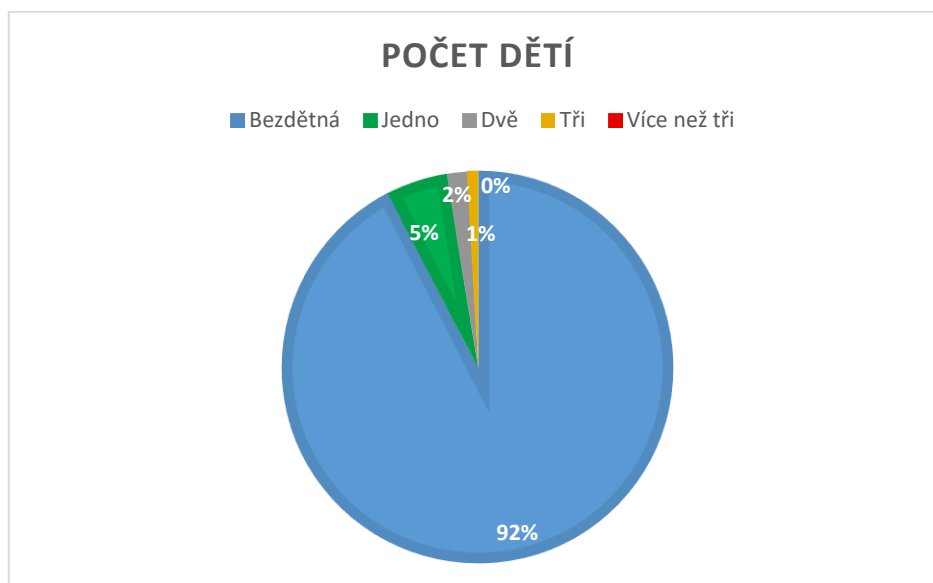
Graf 4 - Rodinný stav respondentek

Zdroj: vlastní

Pouze 7 fotbalistek v Pardubickém kraji je vdaných a 2 rozvedené. Zbýlých 110 hráček, což je 92 %, je stále svobodných. Je to dáno tím, že spousta hráček stále studuje.

Graf 5 - Počet dětí respondentek

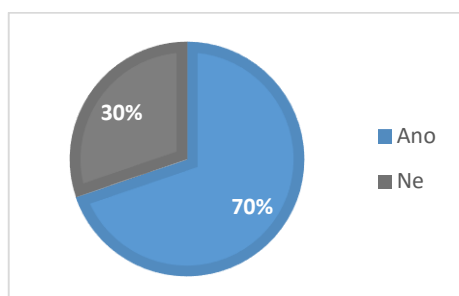
Zdroj: vlastní

Poslední otázka této sociodemografické charakteristiky respondentek zněla: „Kolik máte dětí?“ Většina hráček (92 %) je stále bezdětných. 9 hráček se vrátilo po porodu zpět k aktivnímu hraní fotbalu. 1 hráčka má tři děti, 2 maminky se vrátily po dvou dětech a 9 hráček má po jednom dítěti. Žádná hráčka nemá více než tři děti. Výzkum jen potvrzuje dnešní trend, kdy se zvyšuje věk matek při prvním porodu, a zakládání rodiny se posunulo na hranici 30 let věku.

5.3 Sportovní aktivita respondentek mimo fotbal

První otázka dotazníku zněla: „Věnujete se rekreačně i jinému sportu než je fotbal?“

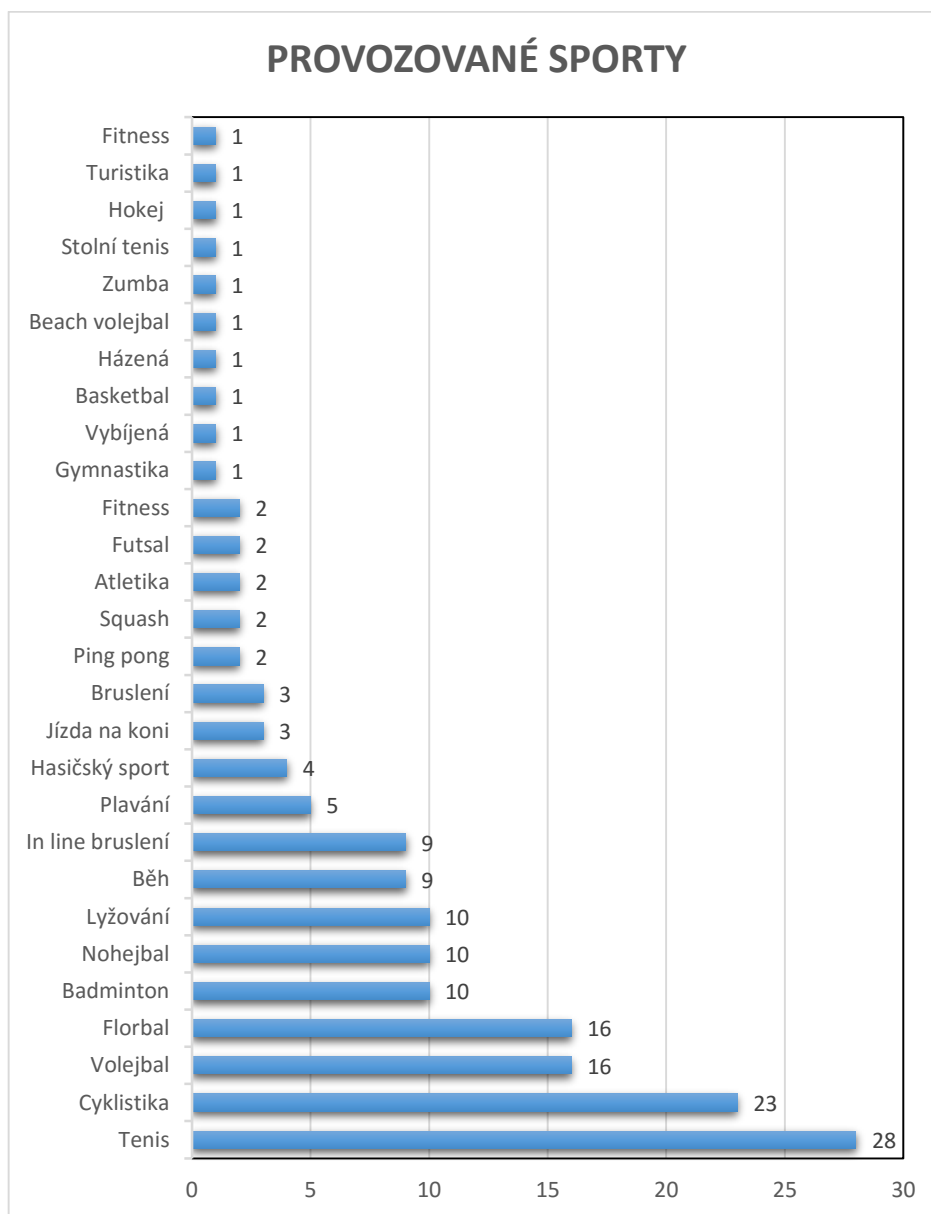
Graf 6 - Četnost odpovědí respondentek, jestli se rekreačně věnují i jinému sportu než je fotbal

Zdroj: vlastní

Z grafu můžeme vyčíst, že 30 % respondentek se kromě fotbalu nevěnuje jinému sportu ani rekreačně. 70 % dotázaných si najde čas i na své další oblíbené sporty.

Graf 7 - Rekreačně provozované sporty kromě fotbalu

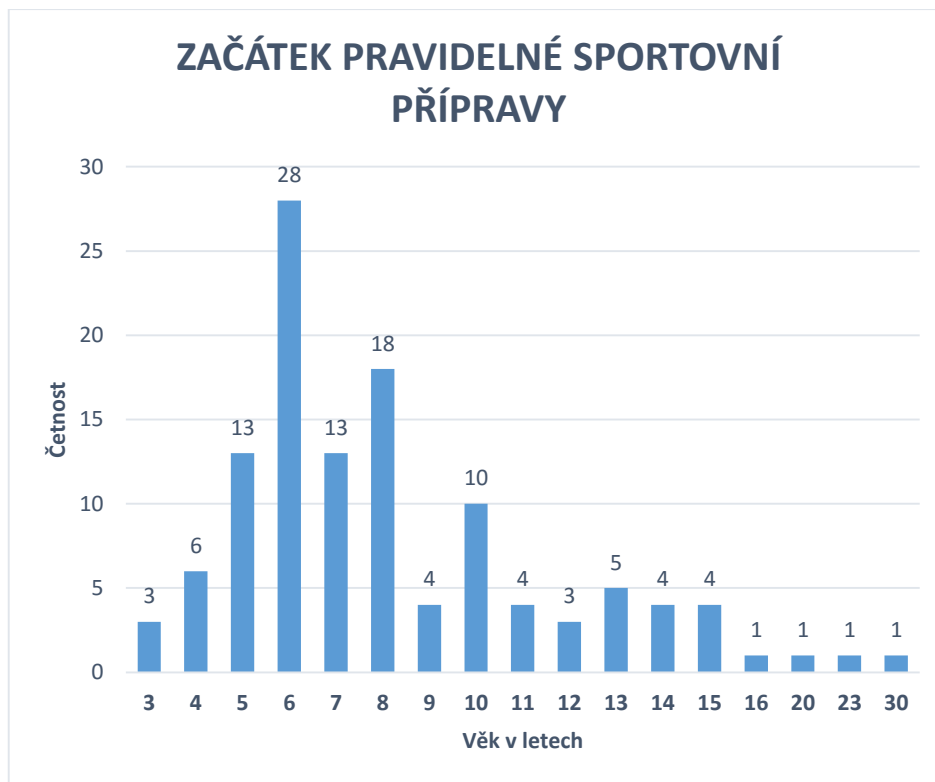

Zdroj: vlastní

70% hráček se rekreačně věnuje kromě fotbalu i jiným sportovním aktivitám. Není to tak, že by každá hráčka napsala jen jeden další sport, kterému se ve volném čase rekreačně věnuje. Nejčastěji se v odpovědích objevil tenis, který napsalo 28 respondentek. Tenis byl jediným sportovním odvětvím, kterému se v počátku českého sportu věnovaly ženy téměř stejně jako muži. (Schůtová, 2003) Druhým nejoblíbenějším sportem se stala cyklistika, kterou napsalo 23 žen. Podle Schůtové, (2003) byla prvním sportem, ve kterém ženy začaly závodit, cyklistika. Dále hráčky hrají nejraději kolektivní sporty jako je volejbal, florbal, nohejbal.

5.4 Počátky sportovní činnosti

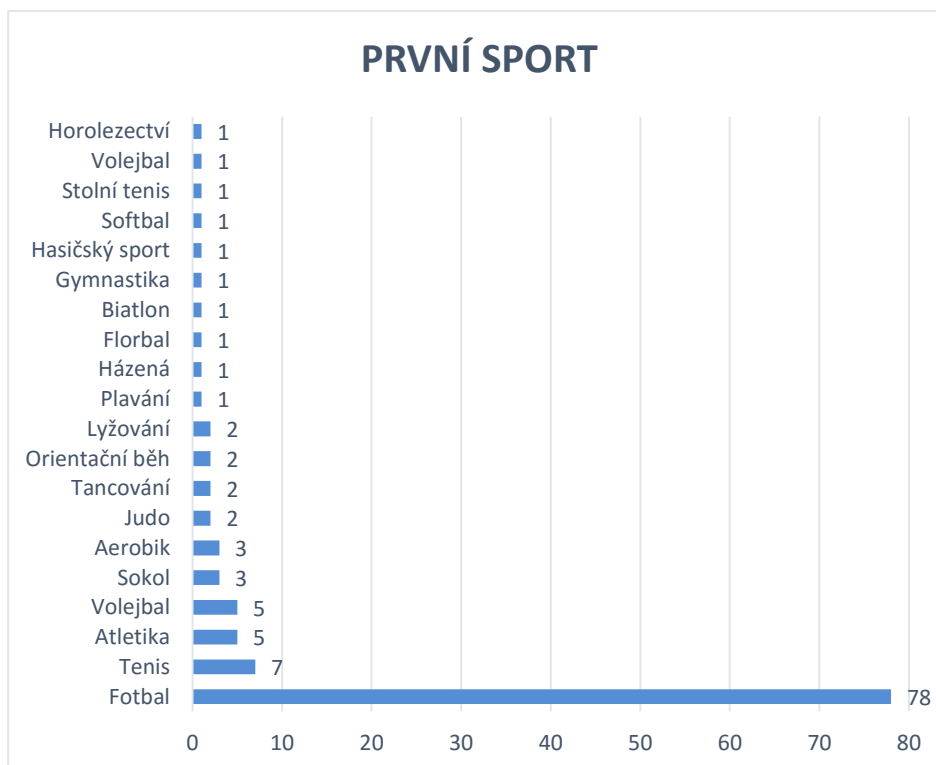
Graf 8 - Začátek pravidelné sportovní přípravy

Zdroj: vlastní

Nejvíce hráček začalo s pravidelnou sportovní přípravou s nástupem do 1. třídy základní školy v šesti letech. 22 respondentek pravidelně sportovala už v mateřské škole. 4 hráčky začaly pravidelně sportovat po výstupu ze základní školy. Jak je vidět z grafu, většina hráček začala pravidelně sportovat na základní škole. Proto by měli učitelé tělesné výchovy dbát na to, aby nadchli děti ke sportu. V různých sportovních klubech by se mělo dbát velké pozornosti právě této skupině dětí, aby u sportu vydržely a bavilo je to co nejdéle. Po základní škole se rozhodly jen 4 hráčky, že začnou pravidelně sportovat.

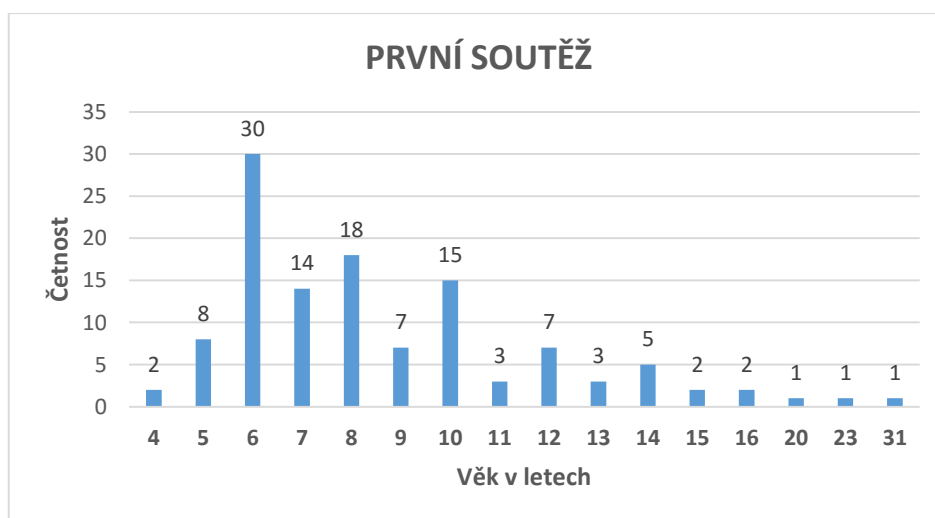
Graf 9 - První sport

Zdroj: vlastní

Fotbal byl u 78 hráček ze 119 testovaných první sport, který začaly hrát. Druhým nejčastějším sportem je tenis. Pět respondentek začalo s atletikou a volejbalem. V Sokole a s aerobikem začaly 3 respondentky. Další sporty se vyskytovaly už maximálně po dvou nebo jednom hlase.

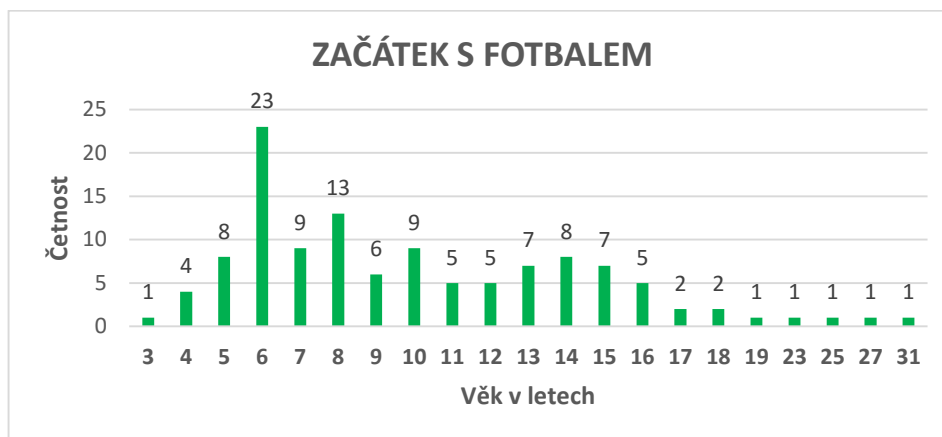
Graf 10 - Četnost první sportovní soutěže podle věku

Zdroj: vlastní

Na otázku o prvním sportu následuje otázka týkající se první soutěže. Otázka zněla: „V kolika letech jste se poprvé zúčastnila organizované soutěže jakéhokoli sportu?“ Stejně jako u začátku sportovní přípravy je z tohoto grafu vidět, že první soutěže se zúčastnily nejvíce hráčky ve věku 6 let.

Graf 11 - Četnost začátku fotbalu podle věku

Zdroj: vlastní

První otázka týkající se fotbalu byla: „Od kolika let hraje fotbal?“ Z vybraných respondentek začala nejdříve jedna hráčka ve 3 letech. Na druhé straně nejstarší hráčka začala ve 31 letech. Nejvíce fotbalistek začalo hrát v 6 letech.

Další otázka zněla: „Proč jste začala hrát fotbal?“

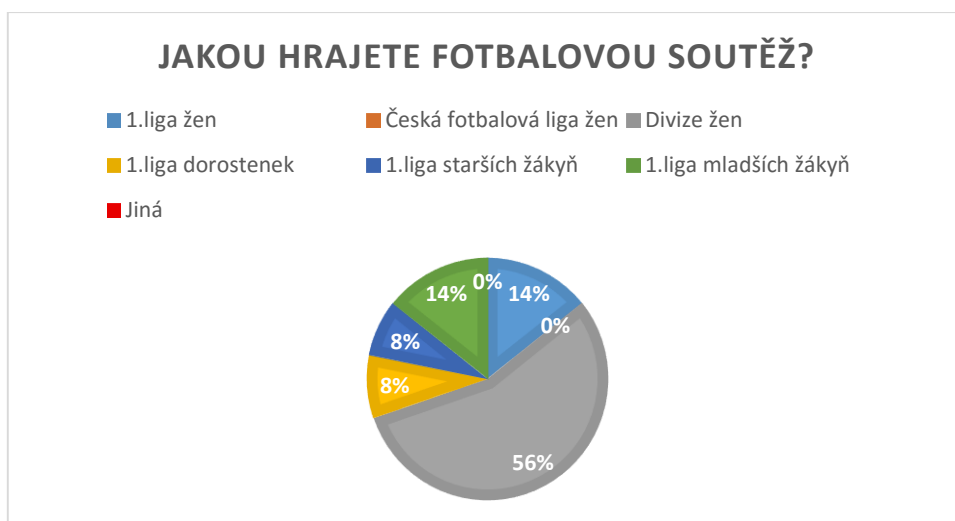
Nejčastější odpovědi s počtem výskytů v závorkách:

- Baví mě, pro zábavu (39x)
- Díky rodině a kamarádům, někdo z nich hraje, hrál (30x)
- Na vesnici se žádný jiný sport nehrál (8x)
- Kvůli tomu být součástí kolektivu a zájmu o fotbal (6x)
- Ze zvědavosti, chtěla jsem, mám ráda tento sport (4x)

Další odpovědi, které se vyskytovaly pouze jednou: chtěla jsem zkusit něco nového, jako doplnění pro lyže, pro lepší postavu, měl blízko k nohejbalu, netradiční sport, je to nejlepší sport na světě, miluju balon,... Jedna hráčka napsala, že se mamince nelíbilo, že kope doma do zdi, proto začala hrát fotbal.

5.5 Členství ve fotbalových soutěžích

Graf 12 - Jakou hrají respondentky fotbalovou soutěž

Zdroj: vlastní

V Pardubickém kraji bylo v období dotazování (na konci sezóny 2014/2015) šest týmů, které hrály Divizi žen. Žádný tým v tomto kraji nehraje Českou fotbalovou ligu žen. Po jednom týmu má tento kraj zastoupení v 1. lize žen, 1. lize dorostenek, 1. lize starších žákyň a 1. lize mladších žákyň. Nejvíce týmů z Divize znamená nejvíce dotazníků od hráček z této soutěže. Více než půl respondentek hraje Divizi žen. 1. liga žen a 1. liga mladších žákyň je zastoupena 14 % z dotazovaných. Pouze 8 % hráček hraje v 1. lize dorostenek a posledních 8 % hraje 1. ligu starších žákyň. Posledních pár let často končí hráčky zhruba nad 25 let v 1. lize a odcházejí hrát do Divize. Hlavním důvodem je málo času kvůli zaměstnání, nestíhání tréninků a následné upadání kondice.

Graf 13 - Členství v reprezentaci České republiky

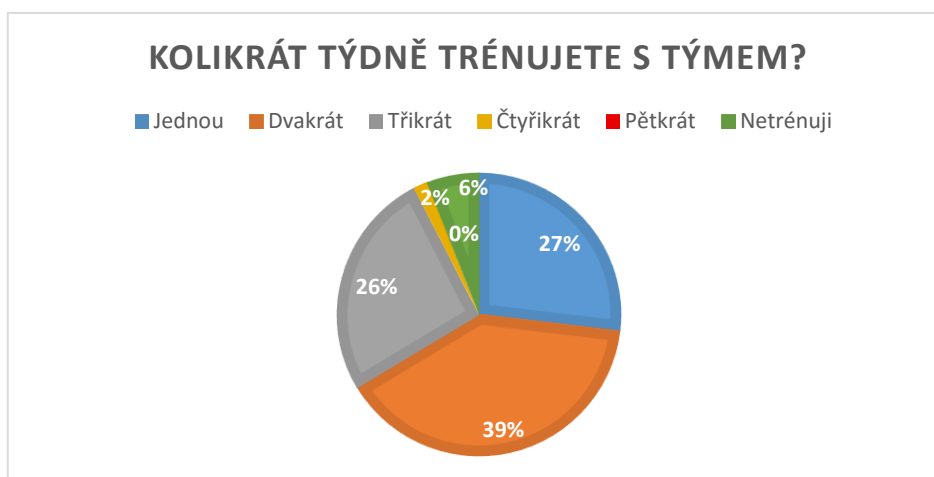

Zdroj: vlastní

85 % hráček nikdy nereprezentovalo naši republiku v dresu české fotbalové reprezentace. Pouze osm hráček prvoligového týmu žen jsou nebo byly v minulosti v týmu některé z české fotbalové reprezentace. Z mládeže byla v reprezentaci pouze jedna hráčka hrající 1. ligu dorostenek, jedna hráčka prvoligových starších zákyň a osm hráček z Divize žen. Hráčky z mládeže mají stále šanci se do některého českého reprezentačního družstva dostat. V reprezentacích se objevují převážně hráčky dvou pražských týmů AC Sparta Praha a SK Slavia Praha, doplněné několika hráčkami z jiných klubů.

5.6 Frekvence sportovní činnosti

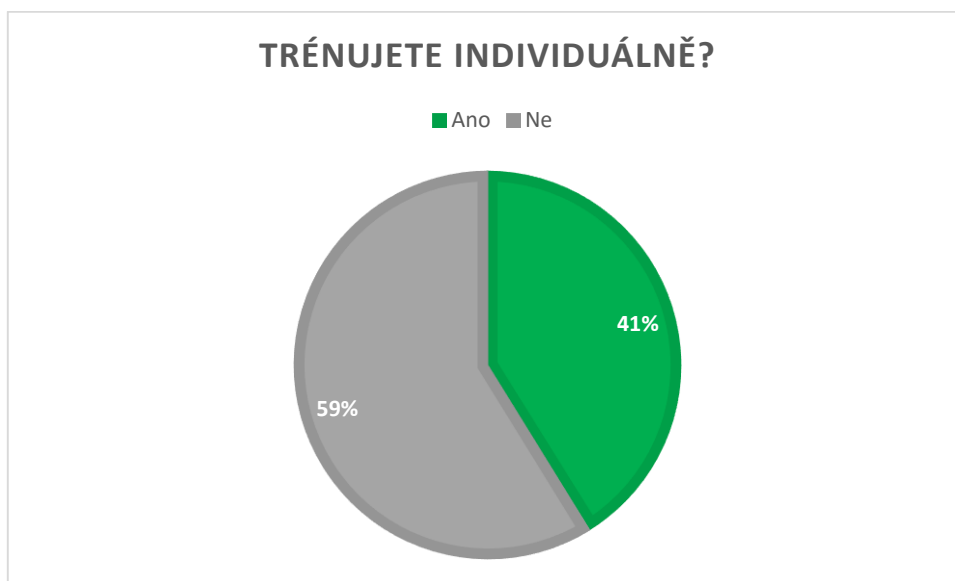
Graf 14 – Týdenní frekvence tréninků s týmem

Zdroj: vlastní

Fotbalové ženské týmy v Pardubickém kraji trénují dvakrát týdně. Jediné mladší a starší zákyň SK DFO Pardubice trénují třikrát týdně. Dvě hráčky zakroužkovaly možnost, že trénují čtyřikrát týdně. To je dané tím, že trénují ve svém týmu starších zákyň a zároveň trénují v jiném týmu. Hráčky mladších zákyň, starších zákyň a dorostenek mohou hrát zároveň za dva týmy na základě střídavého startu. 31 hráček uvedlo, že trénuje třikrát týdně s týmem, z nichž 27 hráček hraje 1. ligu. Největší část respondentek trénuje s týmem dvakrát týdně. 7 hráček, což je 6 %, netrénuje s týmem ani jednou v týdnu. Občas se stane, že hráčka nestihne ani jeden trénink v týdnu kvůli škole nebo kvůli práci. Z prvoligových týmů netrénují ani jednou 2 hráčky. Další 5 netrénujících hráček hraje Divizi žen. Trénování s týmem je důležitá věc, jelikož fotbal není individuální, ale týmový sport. Příprava na utkání v kolektivním sportu vyžaduje získání herních dovedností, taktickou přípravu, mentální přípravu a tělesný trénink.

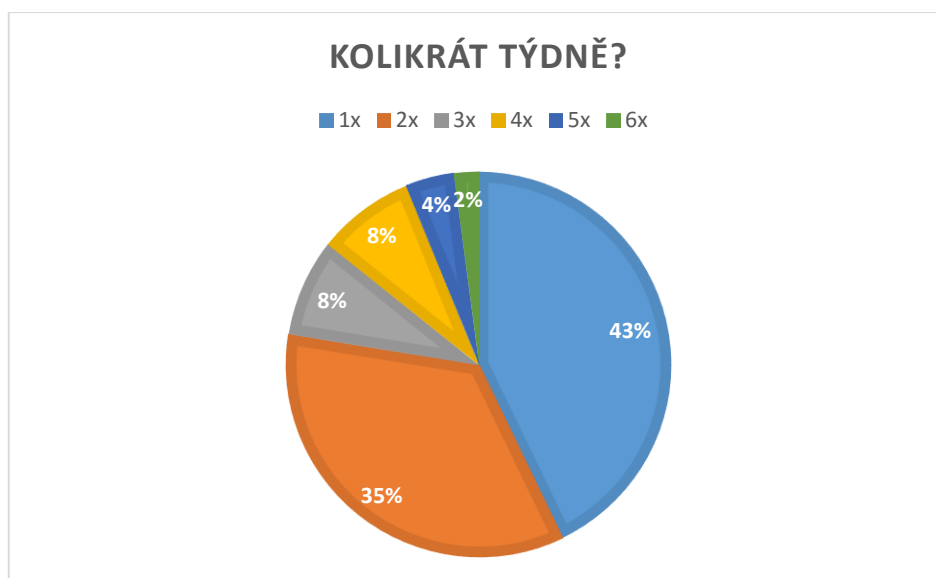
Graf 15 - Individuální trénování

Zdroj: vlastní

Více než polovina respondentek netrénuje ani jednou týdně individuálně. Což znamená, že si nejdou ani jednou zaběhat, do posilovny, nemají jinou sportovní fyzickou aktivitu než jen fotbalové tréninky s týmem. Z 59 % (49 hráček), které trénují individuálně, 21 hráček trénuje sama jednou týdně. 17 hráček si najde čas na individuální trénink dva dny v týdnu. 4 hráčky trénují 3x a 4x týdně. 5x týdně si na sport udělají čas 2 hráčky a jedna trénuje dokonce šest dní v týdnu.

Graf 16 - Individuální trénování týdně

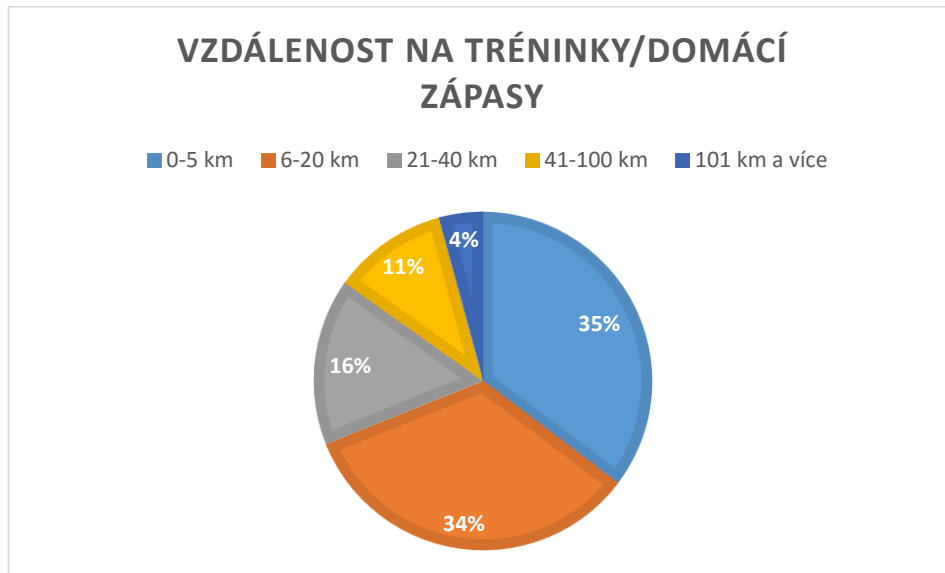

Zdroj: vlastní

5.7 Doprava za fotbalem a finanční náročnost

První otázka týkající se dopravy zní: „Kolik km dojíždíte na tréninky/domácí zápasy?“

Graf 17 – Vzdálenost na tréninky a domácí zápasy

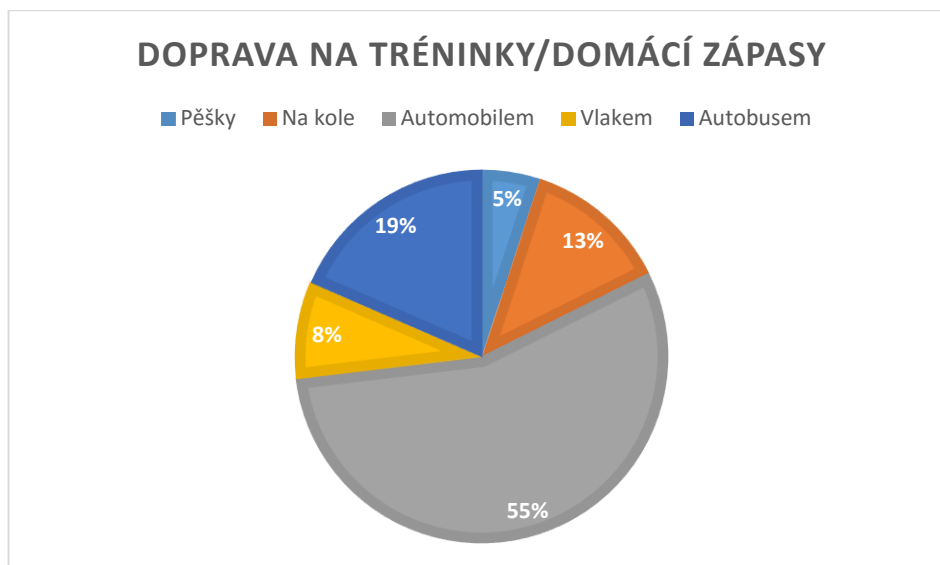
Zdroj: vlastní

Z grafu je vidět, že hráčky dojíždějí na tréninky od minimálních vzdáleností až po 100 km a více. Nejvíce hráček dojíždí do 20 km. Pouze 5 hráček dojíždí na tréninky více než 101 km.

101 a více km dojíždí 5 hráček starších 27 let. Dvě hrají 1. ligu žen a tři hrají Divizi žen. Z mladších zákyň (11-12 let) dojíždí pouze jedna hráčka 41-100 km. Ze starších hráček (13-14 let) dojíždějí dvě hráčky tuto vzdálenost. Z žen tuto vzdálenost jezdí 6 v Divizi a 4 v 1. lize. Prostřední rozmezí vzdálenosti 21-40 km dojíždí 3 hráčky hrající 1. ligu žen, 7 žen v Divizi, 2 dorostenky, 1 hráčka starších a 6 hráček mladších zákyň. Vzdálenost 6-20 km jezdí na tréninky a domácí zápasy 5 hráček z 1. ligy žen, 24 hráček z Divize žen, 4 dorostenky, 3 hráčky starších a 4 mladších zákyň. Nejkratší vzdálenosti jezdí 3 hráčky 1. ligy žen, 26 hráček Divize, 4 dorostenky, 3 starší a 6 mladších zákyň.

Další otázka, která souvisí se vzdáleností, zní: „*Jakým dopravním prostředkem dojíždíte na tréninky / domácí zápasy?*“

Graf 18 – Doprava na tréninky a domácí zápasy

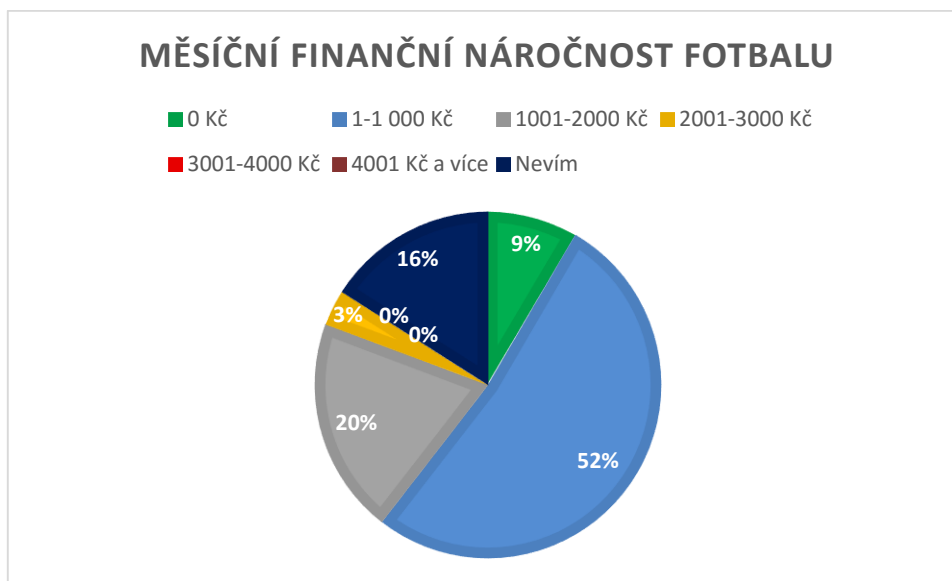
Zdroj: vlastní

Skupina 5 % hráček chodí na tréninky a domácí zápasy pěšky. Na kole jezdí na hřiště 13 % respondentek. Ostatní hráčky bydlí dál od hřiště a musejí se spolehnout na jiné dopravní prostředky. Autobusem se dostává na tréninky a domácí zápasy 19 % respondentek. Vlakem dojíždí 8 % hráček. Více než polovina využívá k dopravě na tréninky a domácí zápasy automobil. V dnešní době je to ve většině případů nejrychlejší způsob dopravy. Člověk nemusí čekat na určitý čas, ale může jet, kdy potřebuje. Když je možnost domluvy více hráček z jednoho směru, je to i nejlevnější dopravní prostředek.

Největší vzdálenost 101 a více km dojíždí 2 hráčky automobilem a 3 hráčky vlakem. Vzdálenost 41-100 km dojíždí 9 hráček automobilem a 4 vlakem. Vzdálenost 21-40 km jezdí 15 hráček automobilem, 1 vlakem a 3 autobusem. Vzdálenost 6-20 km jezdí 23 respondentek automobilem, 2 vlakem, 12 autobusem, 2 na kole a 1 pěšky. Nejkratší vzdálenost 0-5 km jezdí 17 hráček automobilem, 7 autobusem, 13 na kole a 5 pěšky. Z tohoto výčtu je vidět, že delší vzdálenosti dojíždí hráčky automobilem, některé vlakem. U těch kratších převažuje stále automobil, ale některé hráčky jezdí autobusem. Ty nejkratší vzdálenosti nejvíce respondentek jezdí automobilem, o něco méně autobusem, ale některé i na kole i pěšky.

Hráčkám byla položena otázka: „Kolik peněz Vás stojí fotbal měsíčně?“

Graf 19 – Měsíční finanční náročnost fotbalu

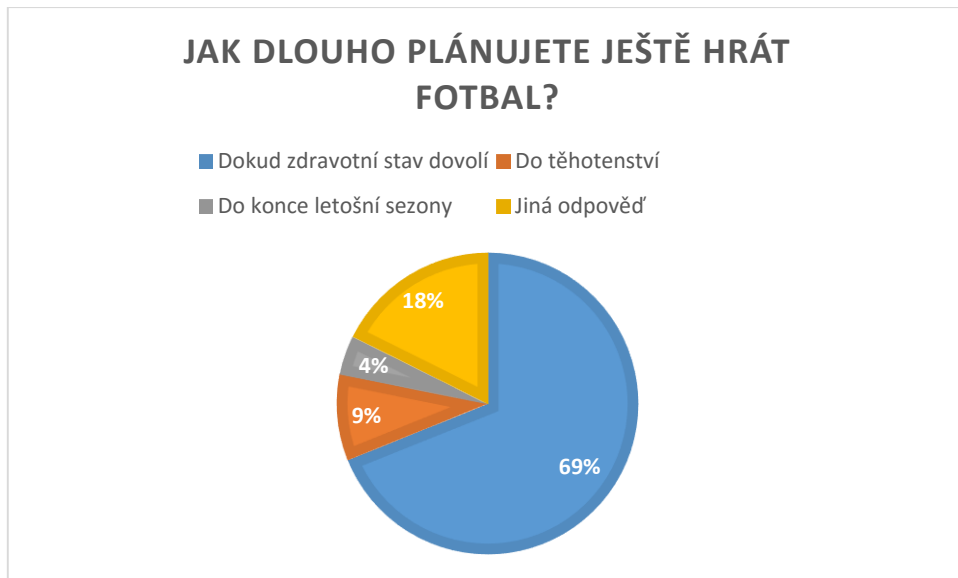

Zdroj: vlastní

Bohužel v České republice je ženský fotbal stále jen na amatérské úrovni. Podle UEFA (2015) byly v sezóně 2014/2015 v České republice pouze čtyři profesionální hráčky. Některé hráčky v 1. lize žen jsou poloprofesionální. Mají sice smlouvu a měsíční příjem od klubu, ale na slušné žití to nestačí. U téhle otázky záleží, jestli má klub sponzory a přispívá hráčkám na fotbalovou obuv, oblečení nebo jestli jim i přispívá nebo platí dopravu na tréninky a zápasy. Více než polovina hráček zaškrtnla možnost, že připlácí na fotbal 1-1000 Kč. 20% dotazovaných fotbalistek stojí fotbal 1001-2000 Kč. Mezi 2000-3000 Kč musejí ze svého rozpočtu dát 3% hráček. Některé hráčky zaškrtnly možnost, že je fotbal nestojí měsíčně ani korunu. Za některé z těchto 9 % platí výdaje spojené s fotbalem rodiče a hráčky ani nevědí, co všechno se platí. Tuto možnost zaškrtnly i starší hráčky hrající Divizi. U těchto hráček si myslím, že nebraly v úvahu kupování kopaček, chráničů a oblečení na trénování. Navíc v každém týmu platí hráčky v různé výši příspěvky klubu. Zbylým 16 % se nad tím nechtělo přemýšlet a vybraly si únikovou cestu zaškrtnout poslední možnost, že neví.

5.8 Plánovaná délka hraní fotbalu

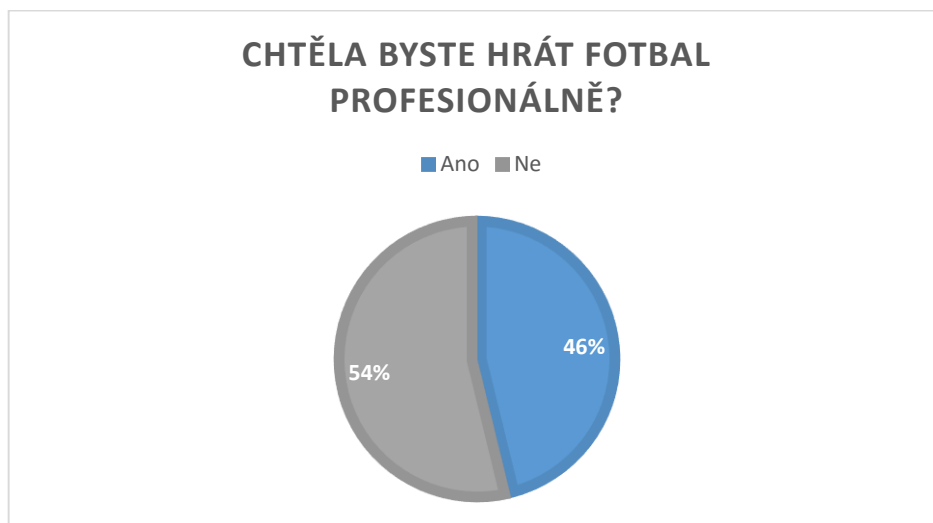
Graf 20 – Plánovaná délka hraní fotbalu

Zdroj: vlastní

Většina hráček plánuje hrát fotbal, dokud jim zdravotní stav dovolí. 18 % žen zakroužkovalo možnost jiná odpověď. Nejčastější z těchto odpovědí byla: dokud mě bude fotbal bavit. Několik hráček ještě nemá ujasněné, do kdy plánují hrát fotbal. Jiné hráčky mají přesně stanovenou dobu, že budou hrát do 24 let, do 30-ti let a další 2 roky. U některých hráček záleží na situaci, jestli bude možnost skloubit střední školu s fotbalem, u jedné hráčky hraje roli bydlení v blízkosti fotbalového hřiště týmu, za který hraje a jedna hráčka bude hrát do té doby, než se rozpadne jejich tým.

Graf 21 – Hrát fotbal profesionálně či ne

Zdroj: vlastní

Necelá polovina respondentek by chtěla hrát fotbal profesionálně. Ze sedmnácti hráček mladších zákyň by chtělo 12 hráček hrát fotbal profesionálně. U starších zákyň by z devíti chtělo být profesionální fotbalistkou 7 z nich. Z juniorek by se chtělo fotbalem živit 6 hráček z deseti. V prvoligových ženách o tom sní 11 hráček ze sedmnácti. Zbylých 19 hráček, které touží po profesionální dráze fotbalistky, hrají Divizi žen.

5.9 Situace ženského fotbalu v České republice

Graf 22 - Podmínky pro ženský fotbal v České republice

Zdroj: vlastní

Tento graf ukazuje, že 82 % respondentek si myslí, že se v České republice více či méně zlepšují podmínky pro ženský fotbal. Pouze 6 % stojí za názorem, že se v Čechách podmínky nezlepšují.

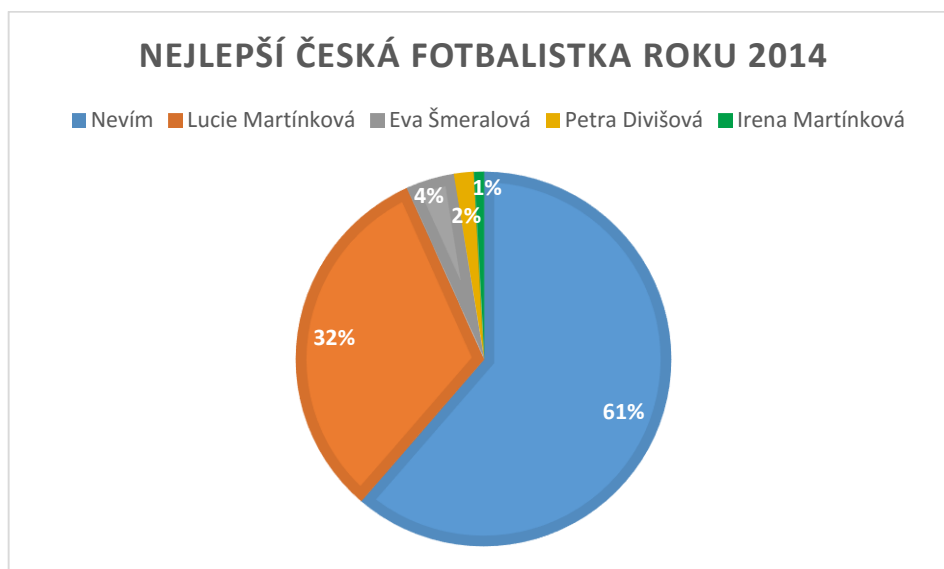
Graf 23 – Popularita ženského fotbalu u celé populace v České republice

Zdroj: vlastní

Z těchto odpovědí je zřejmé, že si 85 % respondentek myslí, že je ženský fotbal v České republice více populární u celé populace než v minulosti. Populace tento sport už nebere výlučně jako mužský. Hlavní podíl na tom mají i výborné výsledky hráček SK Slavia Praha v Lize mistryň. Fotbalistky postoupily do čtvrtfinále, kde se na jaře 2016 utkají s francouzským týmem Lyon.

Graf 24 – Nejlepší česká fotbalistka roku 2014

Zdroj: vlastní

Tato otázka je otevřená. FAČR pravidelně každý rok vyhlašuje na Galavečeru Grassroots fotbalu vítěze anket mládežnického fotbalu, fotbalu žen a futsalu v kategoriích nejlepší hráč, talent a trenér. Galavečer se koná vždy v první polovině ledna v nádherných prostorách pražského paláce Žofín a účastní se ho zástupci FAČR, klubů a samotní sportovci. Nejlepší českou fotbalistkou roku 2014 byla vyhlášená Lucie Martínková.

➤ **Lucie Martínková**

- Nejlepší česká fotbalistka roku 2014
- Nejlepší česká fotbalistka roku 2013
- Nejlepší česká fotbalistka roku 2012
- 2. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2011
- 3. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2007
- Objev roku v kategorii ženského fotbalu 2004

➤ **Eva Kňavová Šmeralová**

- 3. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2006
- Nejlepší česká fotbalistka roku 2003
- 3. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2002

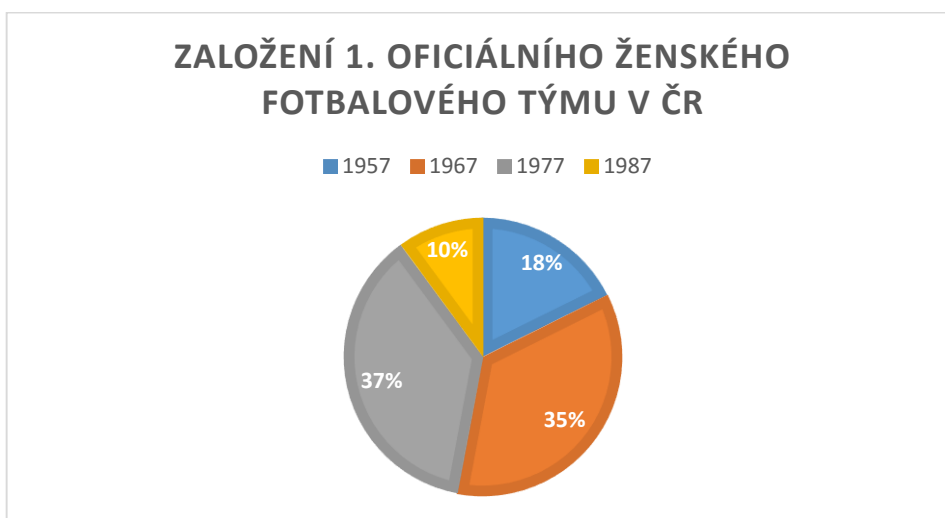
➤ **Petra Divišová**

- 2. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2013
- 2. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2012
- 3. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2011
- Nejlepší česká fotbalistka 2010
- Nejlepší česká fotbalistka 2009

➤ **Irena Martínková (dvojče Lucie Martínkové)**

- 2. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2014
- 3. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2013
- 3. místo v kategorii Nejlepší česká fotbalistka 2012
- 3. místo v kategorii Objev roku 2004
- 2. místo v kategorii Talent roku 2003
- 2. místo v kategorii Talent roku 2002 (Výsledky fotbalistky roku, 2015)

Graf 25 – Založení 1. oficiálního ženského fotbalového týmu v ČR

Zdroj: vlastní

Otázka je uzavřená a pouze jedna varianta ze čtyř je správná. Tato otázka byla pro většinu fotbalistek tipovací. V roce 1966 sestavil házenkářský trenér Vilda Marazín fotbalový tým převážně z házenkářek. V únoru 1967 byl z tohoto týmu založen 1. oficiální oddíl ženské kopané v naší republice Slavia Praha. 35% respondentek odpovědělo správně. 65% respondentek označilo špatnou odpověď. O historii ženského fotbalu v Čechách se moc fotbalistek nezajímá. Aby člověk zjistil informace o počátcích ženského fotbalu v České republice, musí na internetu hodně hledat.

Poslední otázka týkající se fotbalu zněla: „*Máte nějaké připomínky k ženskému fotbalu v ČR? Co Vám chybí, vadí?*“

Překvapilo mě, že 68 respondentek buď nic nenapsalo, nebo napsali nic. Je to možná tím, že se jim to zrovna nechtělo vypisovat nebo jim opravdu nic nevadí v ženském fotbale. Některé hráčky se naopak rozepsaly a napsaly několik připomínek. Vyberu pouze ty nejčastější nebo podle mého nejzajímavější.

- Peníze - nedostávání peněz, málo sponzorů, vadí placení příspěvků
- Malá propagace, malá popularita
- Málo týmů v 1. lize žen a v Divizi žen
- Nedostatečná propagace výchovy dívek ve fotbalových soutěžích mládeže v krajských a okresních soutěžích
- Málo hráček, málo klubů

Nejvíce odpovědí se týkalo financování jak klubů, tak samotných hráček. Dále hráčkám chybí propagace ženského fotbalu, medializace, sponzoři, s tím souvisí i málo fanoušků na zápasech.

Časté námitky se týkaly i rozdílných podmínek pro týmy, upřednostňování vyšších lig v rozpočtech. Vše se točí kolem reprezentace a 1. ligy a Divize jsou jen do počtu.

Několik odpovědí se týkalo i rozhodčích v Divizi. Malá kontrola rozhodčích na nižších úrovních soutěží, občas nepískají férově.

Hráčkám chybí zázemí a hrací plochy, profesionální smlouvy ve všech kategoriích, masér, párek po zápase. Pouze jedna hráčka napsala, že je spokojená.

6 Diskuse

V teoretické části jsem narazila na informační bariéru. O ženském fotbalu nebyla česky napsaná žádná kniha. Velmi málo informací se dá najít v knihách o mužském fotbale. Bohužel ani na svazu mi nepomohli. Dne 15. dubna 2015 jsem psala email panu Davidu Simonovi, který v České republice zastává funkci manažera ženského fotbalu, jestli má na půjčení nějaké materiály o historii ženského fotbalu ve světě a v České republice. Hned druhý den přišla od pana Simona odpověď: *„Děkuji za email. Nastoupil jsem na FAČR zhruba před rokem a mám na starosti zejména reprezentační celky. Hrozně rád bych Vám pomohl, ale nemáme oficiálního archiváře ženského fotbalu, pouze statistiky uveřejněné na webových stránkách ženského fotbalu. Obávám se, že co se týká historie, tak to Vám opravdu nepomohu.“*

Pro práci byl vypracován přehled ženských fotbalových týmů v Pardubickém kraji. Zkoumán byl záměrný vzorek aktivních fotbalistek v Pardubickém kraji, o které ve výzkumu šlo. Respondentky vyplňovaly dotazníky po tréninku nebo po mistrovském utkání, kdy byl výzkum domluven s trenéry. Výzkum na téma postavení ženského fotbalu nebyl v minulosti ještě nikde v České republice proveden, proto získané informace není s čím porovnat. Zajímavé by určitě bylo šetření s časovým odstupem zopakovat a porovnat, jak by se výsledky z obou výzkumů lišily. Zajímavou variantou by jistě také bylo toto šetření udělat v jiném kraji nebo v jiné části republiky. Pokud bych měla provést šetření znovu, lépe bych specifikovala otázku XVII., kde měly respondentky napsat jméno nejlepší české fotbalistky roku 2014. Byla tím myšlená nejlepší hráčka, kterou FAČR pravidelně každý rok vyhláší na Galavečeru Grassroots fotbalu. Galavečer se koná vždy v první polovině ledna v prostorách pražského paláce Žofín a účastní se ho zástupci FAČR, klubů a samotní sportovci. Respondentky by tam nepsaly jména svých spoluhráček. I když je stále co zlepšovat, neodhalily se v dotazníku žádné zásadní nedostatky.

Z dotazovaných respondentek je 92 % svobodných a bezdětných. Devět hráček se vrátilo po porodu zpět k aktivnímu fotbalu.

Z výzkumu vyplynulo, že ze 119-ti respondentek byl pro 78 z nich prvním sportem fotbal. Nejvíce hráček začalo s fotbalem v šesti letech, kdy většina dětí začíná se školní docházkou. Důvody, proč hráčky začaly zrovna s fotbalem, se lišily. Nejčastěji se objevila odpověď, protože je to baví a pro zábavu. Dalším nejčastějším důvodem byl

někdo z rodiny a z kamarádů hrajících fotbal. Třetím důvodem bylo to, že na vesnici se žádný jiný sport nehrál. Většinou je na vesnicích jen fotbalové hřiště, takže s bratrem nebo kamarádem začnou i holky hrát fotbal. Děvčata mohou hrát až do svých patnácti let společně s chlapci. Potom přecházejí do ženských týmů. Ve větších městech je tomu jinak, fungují tam fotbalové přípravky a žákovské kategorie dívek. V Pardubickém kraji s dívčí mládeží pracují pouze v SK DFO Pardubice. V tomto vidím velké mínus ženského fotbalu. Málo se zde pracuje s mládeží.

Rekreačně se 70 % věnuje i jinému sportu než fotbalu. Nejčastěji se v odpovědích objevil tenis, cyklistika, volejbal a florbal.

Z dotazovaných respondentek nebylo 85 % nikdy součástí žádného fotbalového reprezentačního týmu České republiky. V reprezentacích se objevují převážně hráčky dvou pražských týmů AC Sparta Praha a SK Slavia Praha, doplněné několika hráčkami z jiných klubů.

Četnost účasti na trénincích není u respondentek optimální. Příprava na utkání v kolektivním sportu vyžaduje získání herních dovedností, taktickou přípravu, mentální přípravu a tělesný trénink, proto je trénink s týmem potřebný. Všechny týmy žen v Pardubickém kraji trénují dvakrát týdně. Pouze mladší a starší žákyně SK DFO Pardubice mají tréninky třikrát týdně. 6 % respondentek netrénuje s týmem ani jednou v týdnu. Individuálně trénuje necelá polovina, 41 %. Toto může souviset se vzdáleností, kterou hráčky musí dojíždět. Do pěti kilometrů dojíždí na tréninky a domácí zápasy 35 % respondentek. Pět hráček jezdí na tréninky přes 100 kilometrů. Nejčastějším dopravním prostředkem pro hráčky je automobil, kterým se dopravuje 55 % hráček. V dnešní době je to ve většině případů nejrychlejší způsob dopravy. Člověk nemusí čekat na určitý čas, ale může jet, kdy potřebuje. Když je možnost domluvy více hráček z jednoho směru, je to i nejlevnější dopravní prostředek. Pouhých 5 % hráček to má na hřiště tak blízko, že může chodit pěšky. Na kole jezdí 13 % hráček a zbylé hráčky dojíždí autobusem nebo vlakem.

Fotbal, stejně jako každý sport, je závislý na penězích. Nejen na klubové úrovni, ale také na penězích od svazu. FAČR dává na ženský fotbal 2,5 milionu korun ročně. Oproti Švédsku, kde jde na ženský fotbal 10 milionů eur ročně, je to minimum. (Havlas in Fenomén fotbal v ženském podání, 2015). 9 % hráček uvedlo, že je fotbal nestojí nic. Tuto možnost zaškrtnuly některé hráčky, které jsou ještě na základní škole a všechny výdaje

za ně platí rodiče. Tuto možnost zaškrtny i starší hráčky hrající Divizi. U těchto hráček si myslím, že nebraly v úvahu kupování kopaček, chráničů a oblečení na trénování. Navíc v každém týmu platí hráčky v různé výši příspěvky klubu. Přes polovinu hráček zaplatí měsíčně za fotbal do jednoho tisíce korun. Nejvíce za fotbal utratí 3 %, pro které to znamená dát z rozpočtu 2 001 – 3 000 Kč.

V České republice podle UEFA byly v sezóně 2014/2015 čtyři profesionální hráčky. Ze 119 respondentek by se 46 % chtělo stát profesionální fotbalovou hráčkou.

Roste u nás i zájem fanoušků a médií o ženský fotbal. U prvoligových ženských týmů je to zatím vidět pouze na zápasech Sparty a Slavie, kam přijde až 1 500 diváků. Když hrála Sparta Ligu mistryň s Curychem, vůbec poprvé se zápas takového kalibru dostal na Letné na hlavní stadion, přišly přes dva tisíce lidí. Navíc utkání přenášela televize, takže i mediální zájem roste. Do Edenu na Slavii s Barcelonou už přišly čtyři tisícovky fanoušků, což je na naše poměry velmi slušná návštěva. Toto utkání bylo také v televizi. Přesto si myslí pouhých 35 % respondentek, že je fotbal v České republice více populární u celé populace než v minulosti. Spíše ano uvedlo 50 % hráček. Pouhé jedno procento zastává názor, že není více populární než dřív. S tím souvisí i lepší podmínky pro ženský fotbal v České republice. 12 % hráček si myslí, že se podmínky zlepšují a 49 % si myslí, že se spíše zlepšují. 6 % si myslí, že se podmínky pro ženský fotbal vůbec nezlepšují.

Z výzkumu vyplynulo, že se většina hráček o český ženský fotbal nezajímá. Pouhých 35 % respondentek zaškrtno správný rok založení prvního oficiálního ženského fotbalového týmu v České republice. V roce 1966 sestavil házenkářský trenér Vilda Marazin fotbalový tým převážně z házenkářek. V únoru 1967 byl z tohoto týmu založen 1. oficiální oddíl ženské kopané v naší republice Slavia Praha. Jméno nejlepší české fotbalistky roku 2014, Lucie Martínkové, napsalo 32 % hráček. Lucie hraje za tým AC Sparta Praha, tudíž hráčky SK DFO Pardubice proti ní hrají ligová mistrovská utkání. V otázce, kde hráčky mohly napsat své připomínky k fotbalu, se 68 hráček nevyjádřilo nebo napsaly „*nic*“. Je to možná tím, že se jim nechtělo nic vypisovat. Pouze jedna hráčka napsala, že je spokojená. Nejčastěji se objevovaly připomínky k financím. Hráčkám vadí, že nedostávají vůbec žádné peníze a ještě musí platit příspěvky. Vadí jim malá propagace a popularita ženského fotbalu. Dalším problémem je málo hráček a málo týmů v 1. lize (8) a v Divizi C (6).

7 Závěr

V teoretické části jsem se kromě jiného zaměřila na vysvětlení pojmů feminismus a homosexualita. Zaměřila jsem se také na vývoj postavení žen ve sportu. Velká část je věnována počátkům a rozvoji ženského fotbalu ve světě a převážně i v České republice. Dále jsem popisovala fotbalové organizace a jimi pořádané soutěže. Popsala jsem UEFA, která pořádá mistrovství Evropy žen a Ligu mistrů. Další fotbalovou organizací je FIFA, která pořádá mistrovství světa žen. V České republice organizuje ženský i mužský fotbal FAČR.

Stanovené cíle se mi podařilo splnit. Výzkum ukázal, že se v Pardubickém kraji věnuje pouze jeden klub dívčí mládeži. V tom vidím veliké mínus. Za ženy mohou nastoupit hráčky od patnácti let, což je pro začátek s fotbalem hodně pozdě. Proto je v Pardubickém kraji pouze jeden prvoligový ženský tým a celkově v České republice je málo kvalitních hráček. Ukázalo se také, že ženské týmy v tomto kraji trénují „pouze“ dvakrát týdně. Jedna tréninková jednotka trvá v průměru hodinu a půl. Co se dá natrénovat za tu dobu? Když k tomu vezmu ještě fakt, že pouze 41 % respondentek trénuje individuálně.

V České republice chybí kvalitní a vzdělaní trenéři a trenérky. Vhodná by byla finanční a materiální podpora od svazu na vzdělávání trenérů a trenérek. Krokem dopředu by bylo zapracovávat bývalé i současné hráčky do rolí trenérek.

Z mého pohledu by ženským klubům pomohly větší dotace z FAČR, aby si oddíly mohly dovolit zaplatit kvalitní trenérky a trenéry, fyzioterapeuty, maséry, kvalitní zázemí pro tréninky i zápasy. Dalším faktorem, který by si přála spousta fotbalistek a který může ovlivnit popularitu ženského fotbalu je i placené angažmá v klubech. Pokud budou ženy ve svých klubech placeny podobně jako muži, nebudou se muset věnovat jinému zaměstnání, začnou častěji trénovat a potom se zvýší i úroveň ženského fotbalu. A v neposlední řadě jsou zde média, která pokud budou více propagovat ženský fotbal, také ve velké míře pomohou zvýšení jeho popularity. Fotbalová utkání začne sledovat a navštěvovat více diváků. Dále doporučuji zkoumat v ženském fotbale, proč je největší úbytek hráček v rozmezí 14-18 let. Z tohoto důvodu přechází málo hráček do ženských kategorií.

Úroveň, na které je ženský fotbal v současné době, vyžadovalo obrovské množství práce, trpělivosti a hlavně lásky k tomuto sportu všech lidí, kteří se mu věnují. Stále je ale potřeba pracovat na nedostatcích a překonávat překážky.

8 Literatura

- 1) About FIFA. *FIFA* [online]. 2015 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z: <http://www.fifa.com/about-fifa/who-we-are/index.html>
- 2) About UEFA. *UEFA* [online]. 2014 [cit. 2015-08-07]. Dostupné z: <http://www.uefa.org/about-uefa/index.html>
- 3) AITCHISON, C. *Sport and gender identities: masculinities, femininities and sexualities*. New York: Routledge, 2007, 163 s. ISBN 0415259576.
- 4) ANDERSON, E. *Sport, theory, and social problems: a critical introduction*. 1st ed. New York: Routledge, 2010, 183 p. ISBN 0203857437-2010.
- 5) BAHENSKÁ, M. *Počátky emancipace žen v Čechách: dívčí vzdělávání a ženské spolky v Praze v 19. století*. 1. vyd. Praha: Slon, 2005. 175 s. Gender sondy, sv. 2. ISBN 80-86429-48-2.
- 6) BRUCE, T., HOVDEN, J. a MARKULA, P. *Sportswomen at the Olympics: a global content analysis of newspaper coverage*. Boston: Sense Publishers, 2010, 311 p. ISBN 9460911056.
- 7) BRZEK, A. a PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?*. 1.vyd. Praha: Scientia Medica, 1992, 124 s. ISBN 80-85526-03-4.
- 8) COAKLEY, J. *Sports in society*. New York: McGraw-Hill, 2001, 555 p. ISBN 00-7118-155-5.
- 9) DOVALIL, J. a kol. *Olympijské kapitoly pro účastníky Youth Olympic Games Singapur 2010*. 1.vyd. Praha: ČOV, 2010. ISBN 978-80-87432-00-6.
- 10) DOVALIL, J. a kol. *Olympismus*. 1.vyd. Praha: Olympia, 2004, 219 s. ISBN 80-7033-871-7.
- 11) EURO ženy 2015. *Livesport* [online]. 2015 [cit. 2015-08-14]. Dostupné z: <http://www.livesport.cz/fotbal/evropa/euro-zeny/archiv/>
- 12) Evropská charta sportu. MŠMT. 2002

- 13) Fenomén fotbal v ženském podání. *The Business* [online]. 2015 [cit. 2015-11-01].
Dostupné z: <http://tbss.cz/fenomen-fotbal-v-zenskem-podani-2015-04>
- 14) FIFA U-20 Women's World Cup. *FIFA* [online]. 2015 [cit. 2015-08-15].
Dostupné z: <http://www.fifa.com/u20womensworldcup>
- 15) FIFA Women's Ranking. *FIFA* [online]. 2015 [cit. 2015-09-07]. Dostupné z:
<http://www.fifa.com/fifa-world-ranking/ranking-table/women/index.html>
- 16) FLEIŠINGEROVÁ, S. Historie ženské kopané v České republice. Olomouc, 2014. Diplomová práce. Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci
- 17) Football equipment and history. *Olympic* [online]. 2015 [cit. 2015-8-18].
Dostupné z:
- 18) Football women. *Olympic* [online]. 2015 [cit. 2015-10-01]. Dostupné z:
<http://www.olympic.org/football-football-women>
- 19) FORET, M., *Marketingový průzkum – poznáváme svoje zákazníky*. 2. vyd. Brno: BizBooks, 2012, 116 s. ISBN 978-80-265-0038-4.
- 20) Historie SK DFO. *SK DFO Pardubice* [online]. 2015 [cit. 2015-09-09]. Dostupné z: <http://www.skdfopardubice.cz/oklubu.html>
- 21) Historie žen. *Sportovní klub Starý Mateřov* [online]. 2015 [cit. 2015-9-23].
Dostupné z: <http://sport.starymaterov.cz/zeny/historie-zen/>
<http://www.olympic.org/football-equipment-and-history?tab=history>
- 22) HUČÍN, J. *Sexuální orientaci změnit nelze. Psychologie dnes*, 2001
- 23) HUŇÁČKOVÁ, E. *Historie ženského fotbalu ve Starém Mateřově*. Brožura vydaná ku příležitosti oslavy 10. výročí od založení fotbalového družstva žen. Sampík, 2008.
- 24) HUNT, Ch. *Světová encyklopedie fotbalu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2006, 384 s. ISBN 80-7033-965-9.
- 25) JANOŠOVÁ, P. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2000, 218 s. ISBN 80-7184-954-5.

- 26) JENŠÍK, M. a MACKŮ, J. *Kronika českého fotbalu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1997, 597 s. ISBN 80-7033-523-8.
- 27) KAŇKA, P. *Abeceda homosexuality* [online]. 2000 [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: http://www.004.cz/storage/abeceda_homosexuality.pdf
- 28) Komise a výbory. *Web českého fotbalu* [online]. 2015 [cit. 2015-09-05]. Dostupné z: <https://zeny.fotbal.cz>
- 29) LE GOFF, J. *Kultura středověké Evropy*. 2.vyd. Praha: Vyšehrad, 2005, 702 s. ISBN 80-7021-808-8.
- 30) Liga mistrů ženy. *Výsledky* [online]. 2015 [cit. 2015-09-08]. Dostupné z: <http://www.vysledky.cz/fotbal/evropa/liga-mistru-zeny/>
- 31) Mistrovství světa ženy. *Livesport* [online]. 2015 [cit. 2015-09-15]. Dostupné z: <http://www.livesport.cz/fotbal/svet/mistrovstvi-sveta-zeny/archiv/>
- 32) Nigérie odmítá lesby ve fotbale. FIFA poslala napomenutí. *Blesk sport* [online]. 2013 [cit. 2015-09-08]. Dostupné z: <http://sport.blesk.cz/clanek/blesk-sport/139744/nigerie-odmita-lesby-ve-fotbale-fifa-poslala-napomenuti.html>
- 33) Nominace reprezentačního družstva ČR. *Českomoravský fotbalový svaz* [online]. 2005 [cit. 2015-09-25]. Dostupné z: http://nv.fotbal.cz/c/nat/nominace/view_nomination.asp?cdruz=ZD&crok=05&cporn=02
- 34) Nominace žen na univerziádu. *Web českého fotbalu* [online]. 2015 [cit. 2015-10-08]. Dostupné z: <http://www.zfotbal.cz/cz/nominace-zen-na-univerziadu/>
- 35) O kraji. *Pardubický kraj* [online]. 2015 [cit. 2015-11-04]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/o-kraji-/27654?managepreview=ok&language=1&chapter=1174>
- 36) OSVALDOVÁ, B. (2004): *Česká média a feminismus*. 1.vyd. Praha: Libri, 2004, 158 s. ISBN 80-7277-263-5.
- 37) Přehled hráčů klubu FAČR. *Informační systém FAČR* [online]. 2015 [cit. 2015-12-01]. Dostupné z: <https://is.fotbal.cz/hraci/prehled-hracu.aspx>

- 38) Result Book, The 28th Summer Universiade Gwangju 2015. *Universiade Gwangju* [online]. 2015 [cit. 2015-09-24]. Dostupné z: <http://www.gwangju2015.com/info/?discipline=football>
- 39) SAMEC, R. Gay, nebo lesba? Homosexuální sportovci už svou orientaci netají. *Sportrevue*. [online]. 2015 [cit. 2015-10-05]. Dostupné z: <http://www.sportrevue.cz/gay-nebo-lesba-homosexualni-sportovci-uz-svou-orientaci-netaji/ch-46199#articleStart>
- 40) SCHŮTOVÁ, J. (ed.) a WAIC, M. (ed.). *Tělesná výchova a sport žen v českých a dalších středoevropských zemích: vznik a vývoj do druhé světové války = Turnen und Sport der Frauen in den böhmischen und anderen mitteleuropäischen Ländern : Entstehung und Entwicklung bis zum zweiten Weltkrieg*. Praha: Národní muzeum, 2003, 322 s. ISBN 80-7036-158-1.
- 41) Slávisté v reprezentacích – květen 2015. *Slavistickenoviny* [online]. 2015 [cit. 2015-09-24]. Dostupné z: <http://www.slavistickenoviny.cz/clanek/7827-slaviste-v-reprezentacich-kveten-2015>
- 42) Slávistky to začaly. *Fotballady*, 2010, roč. 2, č. 1-2
- 43) SMITH, F. *Hnutí homosexuálů: boj za lidská práva, nebo propaganda?*. 1. vyd. Praha: F.LaGard Smith, 2004, 182 s. ISBN 80-239-4122-4.
- 44) SOBRY, C. *Sport et travail*. Paris: L'Harmattan, 2010, 505 p. ISBN 9782296123700
- 45) Soutěže žen. *Web českého fotbalu* [online]. 2015 [cit. 2015-10-03]. Dostupné z: <https://souteze.fotbal.cz/subjekty/subjekt/392#souteze>
- 46) Soutěžní řád mládeže a žen fotbalové asociace České republiky [online]. 2015 [cit. 2015-12-2]. Dostupné z: http://nv.fotbal.cz/assets/cmfs/legislativa/7._SOUT__N____D_ML_DE_E_A__EN.PDF
- 47) Stanovy fotbalové asociace České republiky. 2011
- 48) Strastiplná cesta žen na fotbalový trávník. *Fotballady*, 2010, roč. 2, č. 4.

- 49) TRUNEČKA, O. *Slavia se vydává na Slovensko. Za Ligou mistrů* [online]. 2004 [cit. 2015-11-03]. Dostupné z: http://fotbal.idnes.cz/slavia-se-vydava-na-slovensko-za-ligou-mistru-fo2-/fot_pohary.aspx?c=A040719_011636_fot_pohary_ot
- 50) TRUNEČKA, O. *Slavistky podlehly v Lize mistrů jen obhájci* [online]. 2003 [cit. 2015-11-03]. Dostupné z: http://fotbal.idnes.cz/slavistky-podlehly-v-lize-mistru-jen-obhajci-fnr-/fot_pohary.aspx?c=A030826_152835_fot_pohary_ot
- 51) VALDROVÁ, J. a RYTÍŘOVÁ, K. *Abc feminizmu*. Brno: Nesehnutí, 2004, 232 s. ISBN 80-903228-3-2.
- 52) VESELÝ, A. a NEKOLA, M. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. 1.vyd. Praha: Slon, 2007, 407 s. ISBN 978-80-86429-75-5.
- 53) VÍTEK, J. *100 let choceňské kopané*. 2012.
- 54) VODRÁŽKA, M.. *DeCivilizace: výbor esejů z let 1990-2007 na téma undergroundu, chaosu, feminizmu a transgenderu*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2007, 236 s. ISBN 978-80-86818-46-7.
- 55) VOS. *Fobalová lesbička Natasha Kaiová: 46 tetování! Je pomalejší než Beckham! Aha!* [online]. 2011 [cit. 2015-11-05]. Dostupné z: <http://www.ahaonline.cz/clanek/sport/62671/fotbalova-lesbicka-natasha-kaiova-46-tetovani-je-pomalovanejsi-nez-beckham.html>
- 56) VOTÍK, J. *Trenér fotbalu B Uefa Licence*. Praha: Olympia, 2001. ISBN 80-7033-921-7.
- 57) VOTÍK, J. *Fotbal: trénink budoucích hvězd*. 1. vyd. Praha: Grada, 2003, 137 s. ISBN 80-247-0463-3.
- 58) *Výsledky fotbalistky roku*. *Nv fotbal* [online]. 2015 [cit.2015-09-04]. Dostupné z: <http://nv.fotbal.cz/scripts/detail.php?id=103251&tmplid=1685>
- 59) WAGG, S., BRICK, C., WHEATON, B. a CANDWELLE, J. *Key concepts in sports studies*. Los Angeles: SAGE, 2009, 257 p. ISBN 9780761949657.

- 60) Women's football across the national associations 2014-2015. *UEFA* [online]. 2015 [cit. 2015-10-05]. Dostupné z: http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/uefaorg/WFprogramme/02/20/39/67/2203967_DOWNLOAD.pdf .
- 61) ZELENKOVÁ, K. Historie ženského fotbalu aneb boj o rovnoprávnost i ve sportu. *Premierleague* [online]. 2008 [cit. 2015-11-23]. Dostupné z: <http://www.premierleague.cz/aktualne/zajimavosti-historie/historiezenskeho-fotbalu-aneb-boj-o-rovnopravnost-i-ve-sportu/?aktualitaId=3058>.
- 62) ZELENKOVÁ, K. Historie ženského fotbalu aneb boj o rovnoprávnost i ve sportu. *Fotballady*, 2009, roč. 1, č.4,
- 63) Zpravodajství – LSU Gwangju 2015. *Česká asociace univerzitního sportu* [online]. 2015 [cit. 2015-10-15]. Dostupné z: <http://www.caus.cz/souteze/svetove-univerziady/letni/lisu-gwangju-2015/zpravodajstvi---lsu-gwangju-2015/dalsi-bronzova-medaile---osteparka-irena-sediva>
- 64) Ženský fotbal – Hobby a sport – ženská kopaná, Pavlína Ščasná. *Topprodukt* [online]. 2015 [cit. 2015-09-02]. Dostupné z: <http://www.topprodukt.cz/hobby-a-sport.8/zensky-fotbal.2486.html>
- 65) Ženy a sport v olympijském hnutí. *Olympismus* [online]. 2015 [cit. 2015-09-08]. Dostupné z: http://www.olympic.cz/www/docs/osmus/zeny_a_sport_v_olympijskem_hnuti.pdf

9 Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 2 – Seznam tabulek a grafů

Příloha č. 1 – Dotazník

Drahé respondentky,

ráda bych Vás požádala o vyplnění anonymního dotazníku, který je určen fotbalistkám Pardubického kraje. Získaná data budou využita výhradně pro účely mé diplomové práce. Vyplnění dotazníku by nemělo zabrat více než 5 minut.

Děkuji Vám za spolupráci, Aneta Merklová,
Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze

I. Věnujete se rekreačně i jinému sportu než je fotbal?

1. Ano (vypište) _____
2. Ne

II. V kolika letech jste začala s pravidelnou sportovní přípravou?

V _____ letech. Ve kterém sportu? (vypište) _____

III. V kolika letech jste se poprvé zúčastnila organizované soutěže jakéhokoliv sportu? (vypište) _____

IV. Od kolika let hrajete fotbal? (vypište) _____

V. Proč jste začala hrát fotbal? (vypište) _____

VI. Jakou hrajete fotbalovou soutěž?

1. I. liga žen	5. I. liga starších žákyň
2. Česká fotbalová liga žen	6. I. liga mladších žákyň
3. Divize žen	7. Jiná (vypište)
4. I. liga dorostenek	_____

VII. Jste nebo v minulosti jste byla členkou reprezentace ČR?

1. Reprezentace ženy A
2. Reprezentace ženy U-19
3. Reprezentace ženy U-17
4. Reprezentace ženy U-15

5. Ne

VIII. Kolikrát týdně trénujete s týmem?

1. Jednou	4. Čtyřikrát
2. Dvakrát	5. Pětkrát
3. Třikrát	6. Netrénuji

IX. Trénujete individuálně?

1. Ano (Kolikrát týdně?) _____
2. Ne

X. Kolik km dojíždíte na tréninky / domácí zápasy?

1. 0 - 5 km
2. 6 - 20 km
3. 21 - 40 km
4. 41 - 100 km
5. 101 km a více

XI. Jakým dopravním prostředkem dojíždíte na tréninky / domácí zápasy?

1. Pěšky
2. Na kole
3. Autem
4. Vlakovými
5. Autobusem

XII. Kolik peněz Vás stojí fotbal měsíčně?

1. 0 Kč
2. 1 - 1000 Kč
3. 1001 - 2000 Kč
4. 2001 - 3000 Kč
5. 3001 - 4000 Kč
6. 4001 Kč a více
7. Nevím

XIII. Jak dlouho plánujete ještě hrát fotbal?

1. Dokud zdravotní stav dovolí
2. Do těhotenství
3. Do konce letošní sezóny
4. Jiná odpověď (vypište) _____

XIV. Chtěla byste hrát fotbal profesionálně?

1. Ano
2. Ne

XV. Myslíte, že se pro ženský fotbal v ČR zlepšují podmínky?

1. Ano
2. Spíše ano
3. Spíše ne
4. Ne

XVI. Myslíte, že je ženský fotbal v ČR více populární u celé populace než v minulosti?

1. Ano
2. Spíše ano
3. Spíše ne
4. Ne

XVII. Znáte jméno nejlepší české fotbalistky roku 2014? (vypište)

XVIII. Víte, kdy byl založen 1. oficiální ženský fotbalový tým v ČR?

1. 1957
2. 1967
3. 1977
4. 1987

XIX. Máte nějaké připomínky k ženskému fotbalu v ČR? Co Vám chybí, vadí? (vypište)

XX. Kolik Vám je let? (vypište) _____

XXI. Jaký je typ Vašeho zaměstnání?

1. Žákyně, studentka	2. Osoba samostatně výdělečně činná
a) Základní školy	3. Zaměstnankyně soukromé osoby
b) Učebního oboru	4. Zaměstnankyně ve státní sféře
c) Střední odborné školy	5. Nezaměstnaná
d) Gymnázia	
e) Vysoké školy	

XXII. Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

1. Nemám zatím ukončené základní vzdělání
2. Základní
3. Vyučena bez maturity
4. Učební obory s maturitou
5. Střední odborné bez maturity
6. Střední odborné s maturitou
7. Střední všeobecné s maturitou
8. Nástavbové studium
9. Vyšší odborné
10. Vysokoškolské bakalářské
11. Vysokoškolské magisterské
12. Vědecká příprava (tituly za jménem)

XXIII. Jaký je Váš rodinný stav?

1. Svobodná
2. Vdaná
3. Rozvedená
4. Ovdovělá

XXIV. Kolik máte dětí?

1. Bezdětná
2. Jedno
3. Dvě
4. Tři
5. Více než tři

Děkuji za Váš čas a ochotu!

Příloha č. 2 – Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka 1 - Mistrovství Evropy žen 1984-2017

Tabulka 2 - Žebříček FIFA žen (k 25. září 2015)

Tabulka 3 - Mistrovství světa žen 1991-2019

Tabulka 4 - Mistrovství světa U19/U20 2002-2014

Tabulka 5 - Počet registrovaných hráček

Tabulka 6 - Struktura soutěží žen v ČR – Čechy v sezóně 2015/2016

Tabulka 7 - Struktura soutěží v ČR – Morava v sezóně 2015/2016

Tabulka 8 – Ženský fotbal na Olympijských hrách 1996-2016

Tabulka 9 - Nominace českých fotbalistek na Letní univerzitní hry v roce 2005

Tabulka 10 - Nominace českých fotbalistek na Letní univerzitní hry v roce 2015

Tabulka 11 - Konečná tabulka sezóny 2009/2010

Grafy

Graf 1 - Věkové složení respondentek

Graf 2 - Zaměstnání respondentek

Graf 3 - Nejvyšší ukončené vzdělání respondentek

Graf 4 - Rodinný stav respondentek

Graf 5 - Počet dětí respondentek

Graf 6 - Četnost odpovědí respondentek, jestli se rekreačně věnují i jinému sportu než je fotbal

Graf 7 - Rekreačně provozované sporty kromě fotbalu

Graf 8 - Začátek pravidelné sportovní přípravy

Graf 9 - První sport

Graf 10 - Četnost první sportovní soutěže podle věku

Graf 11 - Četnost začátku fotbalu podle věku

Graf 12 - Jakou hrají respondenti fotbalovou soutěž

Graf 13 - Členství v reprezentaci České republiky

Graf 14 – Týdenní frekvence tréninků s týmem

Graf 15 - Individuální trénování

Graf 16 - Individuální trénování týdně

Graf 17 – Vzdálenost na tréninky a domácí zápasy

- Graf 18 – Doprava na tréninky a domácí zápasy
- Graf 19 – Měsíční finanční náročnost fotbalu
- Graf 20 – Plánovaná délka hraní fotbalu
- Graf 21 – Hrát fotbal profesionálně či ne
- Graf 22 - Podmínky pro ženský fotbal v České republice
- Graf 23 – Popularita ženského fotbalu u celé populace v České republice
- Graf 24 – Nejlepší česká fotbalistka roku 2014
- Graf 25 – Založení 1. oficiálního ženského fotbalového týmu v ČR